

TRYBUNAŁ SPRAWIEDLIWOŚCI
UNII EUROPEJSKIEJ

Sprawozdanie roczne 2024

Panorama roku

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej gwarantem ochrony prawa Unii

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej jest jedną z siedmiu instytucji europejskich.

Jako instytucja sądowa Unii ma on za zadanie zapewniać poszanowanie prawa Unii poprzez czuwanie nad jednolitą wykładnią i jednolitym stosowaniem traktatów, jak również poprzez kontrolę zgodności z prawem aktów przyjmowanych przez instytucje, organy i jednostki organizacyjne Unii.

Poprzez swe orzecznictwo Trybunał przyczynia się do ochrony wartości Unii i uczestniczy w procesie integracji europejskiej.

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej składa się z dwóch sądów: Trybunału Sprawiedliwości i Sądu.

Sprawozdanie roczne 2024

Panorama roku

Spis treści

Przedmowa prezesa	4
1. Rok 2024 w skrócie	7
A. Rok w obiektywie	8
B. Rok w liczbach	16
Instytucja w 2024 r.	16
Rok sądowy (Trybunał Sprawiedliwości i Sąd).....	17
Służby językowe	18
2. Działalność sądownicza	21
A. Trybunał Sprawiedliwości w 2024 r.....	22
Działalność i ewolucja Trybunału Sprawiedliwości.....	22
Członkowie Trybunału Sprawiedliwości	26
B. Sąd w 2024 r.....	30
Działalność i ewolucja Sądu	30
Nowości w orzecznictwie.....	32
Członkowie Sądu.....	36
C. Orzecznictwo w roku 2024	40
Fokus Pakiet Mobilności 2020: uczciwa konkurencja i lepsze warunki pracy na rzecz bezpieczniejszego, bardziej zrównoważonego i sprawiedliwego sektora drogowego	40
Fokus Produkcja ekologiczna i znakowanie produktów ekologicznych	42
Fokus Publiczny dostęp do umów zakupu szczepionek na COVID-19	46
Fokus Środki ograniczające przyjęte ze względu na działania podważające integralność terytorialną, suwerenność i niezależność Ukrainy lub im zagrożające	50
Przegląd najważniejszych orzeczeń roku	54

3. Administracja w służbie wymiaru sprawiedliwości.....	75
A. Wprowadzenie sekretarza	76
B. Wydarzenia roku	78
Częściowe przekazanie właściwości w sprawach prejudycjalnych	78
Dwudziesta rocznica rozszerzenia z 2004 r.	82
Wzmocnione ramy etyczne dla pracowników Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej.....	85
C. Relacje ze społeczeństwem	88
4. Instytucja chroniąca środowisko naturalne	91
5. Spojrzenie w przyszłość	95
6. Pozostańmy w kontakcie!.....	99

Koen Lenaerts

Prezes Trybunału
Sprawiedliwości Unii
Europejskiej

W skomplikowanym kontekście globalnym Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej nie zbaczał z kursu w realizacji nadanej mu przez traktaty misji na rzecz sprawiedliwości i prymatu prawa. Na co dzień kontynuował dzieło ochrony podstawowych wartości Unii Europejskiej i przyczyniał się do budowy wspólnego dla państw członkowskich porządku prawnego. Położył również nowe główne fundamenty pod swoją działalność w nadchodzących latach.

Miniony rok zapoczątkował nową erę dla całej instytucji oraz w działalności sędziowskiej Trybunału Sprawiedliwości oraz Sądu, a także dla stosunków między tymi dwoma sądami a sądami państw członkowskich Unii. Częściowe przekazanie przez Trybunał właściwości do orzekania w trybie prejudycjalnym Sądowi było ważnym etapem kształtowania unijnej struktury sędziowskiej. Dzięki temu zostanie zapewnione, w interesie stron sporów, lepsze rozłożenie ciężaru pracy między dwoma sądami, co umożliwi Trybunałowi Sprawiedliwości skoncentrowanie się w większym stopniu na jego roli sądu konstytucyjnego i sądu najwyższego Unii. Ta głęboka reforma była możliwa dzięki kolegalnej i skutecznej współpracy między oboma sądami przez cały czas jej realizacji, poczynając od przygotowania wniosku do prawodawcy Unii o zmianę statutu, a skończywszy na jej faktycznym wdrożeniu. Wdrożenie to przeprowadzono w ścisłej współpracy między sekretariatami i właściwymi służbami instytucji, zmierzającej do tego, by stworzyć Sądowi optymalne warunki postępowania z tą nową kategorią sporów.

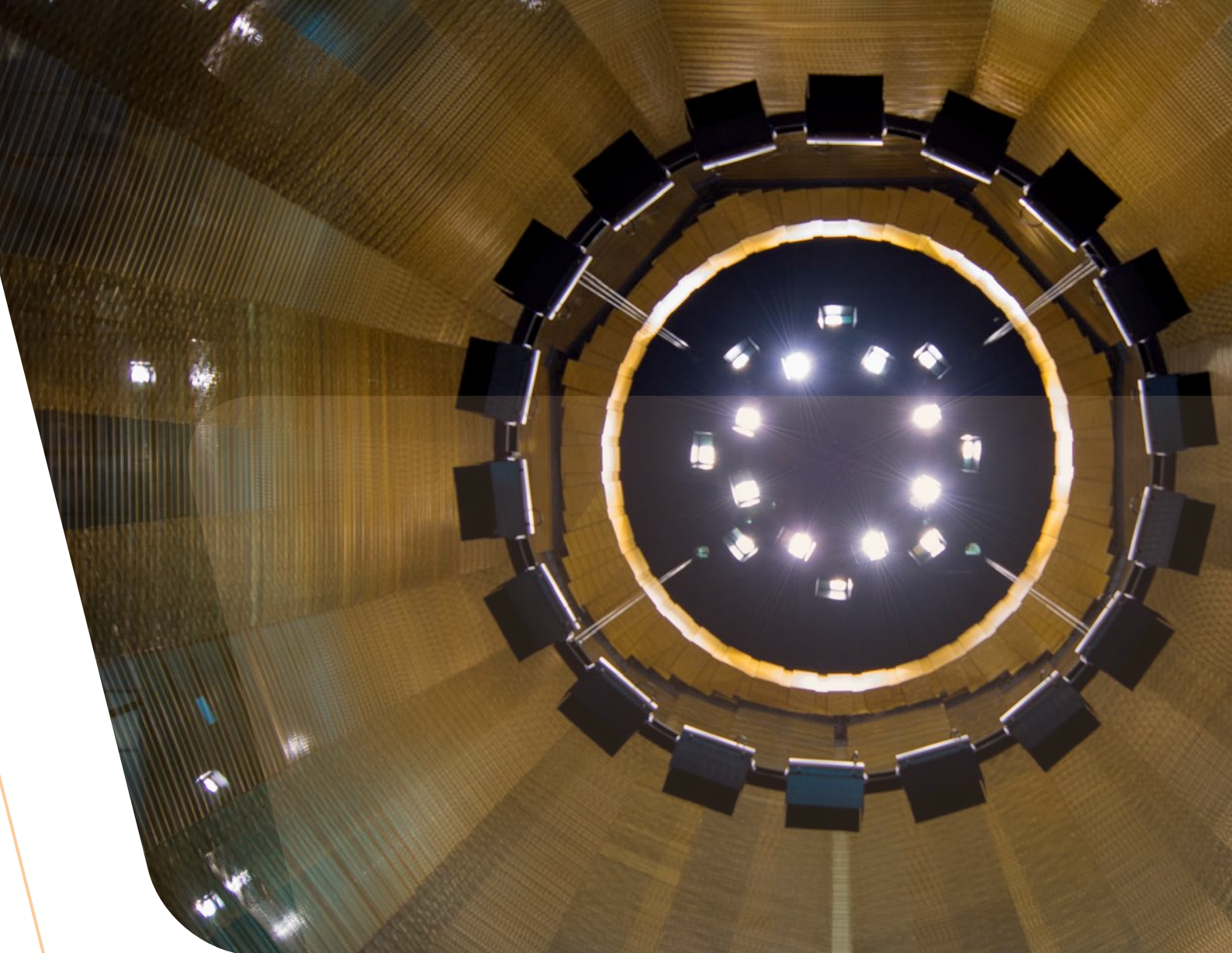
Ponadto w maju 2024 r. Trybunał obchodził 20. rocznicę największego rozszerzenia Unii, zarówno pod względem liczby obywateli i państw, których to rozszerzenie objęło, jak i jego wymiaru symbolicznego. Obchody przybrały formę kolokwium uwidaczniającego, jak przystąpienie dziesięciu nowych państw wzbogaciło nasze wspólne dziedzictwo, oferując nową różnorodność narodowej historii, kultury i tradycji prawnej. Rozszerzenie to, jednoczące dwie połowy kontynentu – Wschód i Zachód – w historycznym wspólnym konstytucyjnym przedsięwzięciu, ukazało również konkretnie i dobitnie, że ideał pokoju uosabiany przez Unię jest sercem procesu integracji europejskiej.

Z organizacyjnego punktu widzenia 2024 r. upłynął pod znakiem kolejnego znacznego częściowego odnowienia składu Trybunału Sprawiedliwości. Ślubowanie złożyło dziewięciu nowych członków, z których pięciu było wcześniej sędziami Sądu. Ta poważna reorganizacja, poprzedzona bardzo dużą liczbą wyroków ogłoszonych w dniu 4 października 2024 r., wymagała niezawodnej organizacji tworzącej jak najlepsze warunki dla przyjęcia członków i ich gabinetów oraz ograniczającej do minimum zakłócenia w prowadzonej przez instytucję działalności.

Wybiegając wzrokiem w 2025 r., przed całą instytucją stoją ekscytujące wyzwania. Będą one dotyczyć stosunków zewnętrznych, przekształcenia strony internetowej i wyszukiwarki orzecznictwa oraz planowanego uruchomienia strony telewizji internetowej poświęconej działalności Trybunału. Projekty te powstaną na potrzeby przedstawicieli zawodów prawniczych, ale będą się także przyczyniać do realizacji podstawowego celu, jakim jest przybliżenie wymiaru sprawiedliwości obywatelom, aby pomóc im zrozumieć jego rolę i rozstrzygnięcia. Wyzwania będą jednak dotyczyć również naszych przyszłych metod pracy, w tym kontynuacji prac nad potencjalnymi zastosowaniami sztucznej inteligencji i nad oprogramowaniem do zintegrowanego systemu zarządzania postępowaniami. Działania te będą prowadzone w celu umożliwienia naszej instytucji zwiększenia wydajności w obliczu wzrostu liczby spraw, przy jednoczesnym zachowaniu najwyższej jakości wymaganej przez powierzoną Trybunałowi misję na rzecz sprawiedliwości, w poszanowaniu wszystkich imperatywów, które leżą u jej podstaw.

K. Lenaers

Rok 2024 w skrócie

A. Rok w obiektywie

Luty

Zatwierdzenie przez Parlament Europejski częściowego przekazania Sądowi właściwości do orzekania w trybie prejudycjalnym

W dążeniu do zrównoważenia obciążenia ilością spraw obu sądów Unii i umożliwienia Trybunałowi Sprawiedliwości skoncentrowania się w większym stopniu na jego roli jako sądu konstytucyjnego i najwyższego, w listopadzie 2022 r. Trybunał Sprawiedliwości przedłożył prawodawcy Unii wniosek o zmianę statutu Trybunału w celu częściowego przekazania właściwości w sprawach prejudycjalnych do Sądu. Po miesiącach analiz i negocjacji w ramach procesu legislacyjnego, w dniu 27 lutego ta ważna reforma została zatwierdzona przez Parlament Europejski zdecydowaną większością głosów.

Międzynarodowe spotkanie „Sprawiedliwość, przyszłe pokolenia i środowisko” we francuskiej radzie konstytucyjnej

Prezes Trybunału Koen Lenaerts udał się do Paryża na międzynarodowe spotkanie zorganizowane przez radę konstytucyjną i Institut des Études et de la Recherche sur le Droit et la Justice (instytut badań nad prawem i sprawiedliwością). To bezprecedensowe spotkanie zgromadziło około stu prezesów i sędziów sądów najwyższych krajowego, regionalnego i międzynarodowego szczebla w celu omówienia rosnącego wpływu koncepcji „przyszłych pokoleń” w sporach dotyczących środowiska.

Marzec

Wizyta prezydenta Republiki Czeskiej Petra Pavela

Prezydent Republiki Czeskiej Petr Pavel został przyjęty przez Koena Lenaerts, prezesa Trybunału Sprawiedliwości, a także przez Jana Passera, sędziego Trybunału Sprawiedliwości, oraz Petřę Škvařilovą-Pelzl i Davida Petrlíka, sędziów Sądu. Podczas spotkania z czeskimi pracownikami instytucji delegacja mogła podziwiać wypożyczony przez uniwersytet Masaryka obraz czeskiej malarki Míli Doleželovéj *Na cestě*, niosący przesłanie nadziei, wolności i humanizmu.

Pierwszy doroczny dialog między Parlamentem Europejskim a Trybunałem

Zachęcone wzbogacającą wymianą poglądów, która miała miejsce przy pracach nad projektem rozporządzenia dotyczącego przekazania właściwości w sprawach prejudycjalnych z Trybunału Sprawiedliwości do Sądu w określonych dziedzinach, Parlament i Trybunał postanowiły kontynuować dialog w formule corocznego spotkania poświęconego tematom będącym przedmiotem wspólnego zainteresowania związanym z należyтым sprawowaniem wymiaru sprawiedliwości, przy ścisłym poszanowaniu zasady podziału władzy. Spotkania będą koncentrować się na postrzeganiu przez obywateli europejskich wymiaru sprawiedliwości i poszanowania państwa prawnego, a także na wszelkich możliwych usprawnieniach funkcjonowania systemu sądowego, w celu przybliżenia wymiaru sprawiedliwości obywatelom europejskim.

Złożenie uroczystego zobowiązania przez troje nowych członków Europejskiego Trybunału Obrachunkowego

Mianowani przez Radę Unii Europejskiej nowi członkowie Europejskiego Trybunału Obrachunkowego, Katarína Kaszasová, Alejandro Blanco Fernández i João Leão, złożyli uroczyste zobowiązanie przed Trybunałem.

Kwiecień

Inauguracja wystawy o tematyce historycznej w Trybunale

W Trybunale zainaugurowano wystawę poświęconą historii instytucji. Składa się ona z fotografii, dzieł sztuki i cennych przedmiotów, które przedstawiają historię sądów i ich gmachów. Jest otwarta dla wszystkich odwiedzających.

Finał konkursu „European Law Moot Court”

Organizowany od 1988 r. European Law Moot Court jest największym na świecie turniejem symulacji rozpraw z zakresu prawa Unii. Edycję 2024 wygrał uniwersytet w Madrycie, który w finale zmierzył się z włoskim uniwersytetem Roma Tre.

Uroczyste posiedzenie żałobne

Uroczyste posiedzenie poświęcono pamięci Johna L. Murraya, irlandzkiego sędziego Trybunału Sprawiedliwości (1991–1999), zmarłego w styczniu 2023 r., Philippe’a Légera, francuskiego rzecznika generalnego w Trybunale Sprawiedliwości (1994–2006), zmarłego w styczniu 2023 r., oraz Waltraud Hakenberg, sekretarz Sądu do spraw Służby Publicznej (2005–2016), zmarłej w styczniu 2024 r.

Maj

Forum sędziów i kolokwium z okazji 20. rocznicy rozszerzenia z 2004 r.

Dnia 1 maja 2004 r. do Unii Europejskiej dołączyło dziesięć nowych państw członkowskich: Republika Czeska, Estonia, Cypr, Łotwa, Litwa, Węgry, Malta, Polska, Słowenia i Słowacja. Z okazji 20. rocznicy tego wydarzenia w Trybunale odbyło się doroczne forum sędziów oraz kolokwium.

Czerwiec

Przekazanie dzieła „LL” litewskiego artysty Kazysa Varnelisa

Dzieło sztuki „LL” (1972) litewskiego artysty Kazysa Varnelisa przekazano Trybunałowi w obecności prezesa Koena Lenaerts, litewskiej wiceminister sprawiedliwości Jurgi Greičienė oraz kuratorki działu ikonografii litewskiego muzeum narodowego, Jolanty Bernotaitytė.

Wizyta delegacji Sądu w Warszawie

Delegacja Sądu, w skład której weszli: prezes Marc van der Woude, polskie sędzie Krystyna Kowalik-Bańczyk i Nina Półtorak oraz litewski sędzia Saulius Lukas Kalėda, uczestniczyła w spotkaniach zorganizowanych w Naczelnym Sądzie Administracyjnym i w siedzibie Okręgowej Rady Adwokackiej w Warszawie, którego celem było przedstawienie roli Sądu oraz wzmocnienie kontaktów z sądami krajowymi właściwymi w sprawach, których dotyczy częściowe przekazanie do Sądu właściwości w sprawach prejudycjalnych.

Wrzesień

Zmiany regulaminów postępowania przed Trybunałem Sprawiedliwości i przed Sądem

Z dniem 1 września weszły w życie istotne zmiany regulaminów postępowania przed Trybunałem Sprawiedliwości i Sądem. Wdrożono w ich drodze zmiany statutu Trybunału w kontekście częściowego przekazania właściwości w sprawach prejudycjalnych do Sądu, mające zastosowanie od dnia 1 października, oraz unowocześniono procedury przed oboma sądami.

Wizyta delegacji sądu najwyższego Stanów Zjednoczonych

Wizyta ta, jako kolejne spośród spotkań odbywających się regularnie od 1998 r., służy wzmocnieniu bliskich i historycznych więzi między sądem najwyższym Stanów Zjednoczonych a Trybunałem.

Instalacja dzieła sztuki w Ogrodzie Wielojęzyczności

Dzieło sztuki *Genus* autorstwa luksemburskiej artystki Simone Decker zostało zainstalowane w Ogrodzie Wielojęzyczności przyległym do terenu Trybunału. Inspirację dla tego ogrodu, którego pomysłodawcą był Trybunał, stanowi wielojęzyczność. Ogród symbolizuje różnorodność językową i kulturową Unii.

Październik

Częściowe przekazanie właściwości w sprawach prejudycjalnych

Przepisy dotyczące częściowego przekazania właściwości w sprawach prejudycjalnych z Trybunału Sprawiedliwości do Sądu weszły w życie w dniu 1 października. W sześciu szczególnych dziedzinach sprawy prejudycjalne wniesione począwszy od tego dnia rozpatruje Sąd. Pierwszy wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym przekazany do Sądu w dniu 17 października (T-534/24 Gotek) wpłynął w języku chorwackim z sądu administracyjnego w Osijeku.

Częściowe odnowienie składu Trybunału Sprawiedliwości i objęcie stanowisk przez nowych członków Sądu

W wielkiej sali rozpraw Trybunału odbyło się uroczyste posiedzenie z okazji zakończenia pełnienia obowiązków przez Larsa Baya Larsena, Alexandrę Prechal, Jeana-Claude'a Bonichota, Petera George'a Xuereba, Lucię Serenę Rossi, Priita Pikamäe, Nilsa Wahla i Anthony'ego Michaela Collinsa, oraz złożenia ślubowania, co uczyniło dziewięcioro nowych członków Trybunału Sprawiedliwości: Bernardus Smulders, Massimo Condinanzi, Fredrik Schalin, Stéphane Gervasoni, Niels Fenger i Ramona Frendo – sędziowie, Dean Spielmann, Andrea Biondi i Rimvydas Norkus – rzecznicy generalni oraz dwóch nowych sędziów Sądu: Hervé Cassagnabère i Raphaël Meyer.

Wybór prezesa, wiceprezesa i pierwszego rzecznika generalnego Trybunału Sprawiedliwości

Koen Lenaerts został ponownie wybrany przez grono członków Trybunału na stanowisko prezesa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej na kolejną trzyletnią kadencję. Ponadto Thomas von Danwitz został wybrany na stanowisko wiceprezesa Trybunału Sprawiedliwości i zastąpił na nim Larsa Baya Larsena. Maciej Szpunar został ponownie wybrany na stanowisko pierwszego rzecznika generalnego Trybunału Sprawiedliwości.

Listopad

Miesiąc zdobywania wiedzy na temat sztucznej inteligencji

Kampania szkoleniowa w dziedzinie sztucznej inteligencji (AI) miała na celu prezentację możliwości i wyzwań związanych z korzystaniem z AI. Jej celem jest demystyfikacja sztucznej inteligencji oraz promowanie etycznego i odpowiedzialnego korzystania z narzędzi opartych na tej technologii.

Złożenie uroczystego zobowiązania przez trzech nowych członków Europejskiego Trybunału Obrachunkowego

Mianowani przez Radę Unii Europejskiej nowi członkowie Europejskiego Trybunału Obrachunkowego, Petri Sarvamaa, Hans Lindblad i Carlo Alberto Manfredi Selvaggi, złożyli uroczyste zobowiązanie przed Trybunałem.

Wizyta Trybunału Sprawiedliwości w Europejskim Trybunale Praw Człowieka

Prezes Trybunału, Koen Lenaerts, wraz z delegacją Trybunału Sprawiedliwości, uczestniczył w dorocznym spotkaniu w Europejskim Trybunale Praw Człowieka. Dyskusje koncentrowały się na trzech głównych tematach: „Zmiany klimatyczne: wyzwanie dla dwóch sądów europejskich”, „Masowa inwigilacja a ochrona danych osobowych” oraz „Ochrona praw osób z niepełnosprawnościami”.

6. spotkanie korespondentów Sieci Sądowej UE w Brukseli

Szóste spotkanie korespondentów Sieci Sądowej UE odbyło się w Brukseli, po raz pierwszy poza Luksemburgiem, pod patronatem belgijskiej rady stanu. Spotkanie poświęcone było przyszłości współpracy w ramach Sieci Sądowej UE oraz kwestii stosowania przez sądy krajowe zasady wykładni zgodnej.

Grudzień

Dzień Osób z Niepełnosprawnościami w Trybunale

Trybunał, który aktywnie angażuje się w szeroki zakres inicjatyw promujących dostępność i inkluzywność, zorganizował Dzień Osób z Niepełnosprawnościami, w tym roku odbywający się pod hasłem „Inkluzywność poprzez sport: różnorodność naszą siłą”.

B. Rok w liczbach

Instytucja w 2024 r.

81 sędziów z

27 państw członkowskich

Trybunał Sprawiedliwości

27 sędziów

11 rzeczników generalnych

Sąd

54 sędziów

Budżet: 504 mln EUR

2267

urzędników i pracowników

61 %

kobiet

39 %

mężczyzn

Pod względem reprezentacji kobiet na stanowiskach kierowniczych w strukturze administracyjnej Trybunał plasuje się w górnych sferach średnich wartości dla instytucji europejskich.

Kobiety zajmują:

54 %

stanowisk administratorów

49 %

stanowisk kierowniczych
średniego i wyższego szczebla

e-Curia

Odsetek pism procesowych złożonych za pośrednictwem e-Curia:

91 %

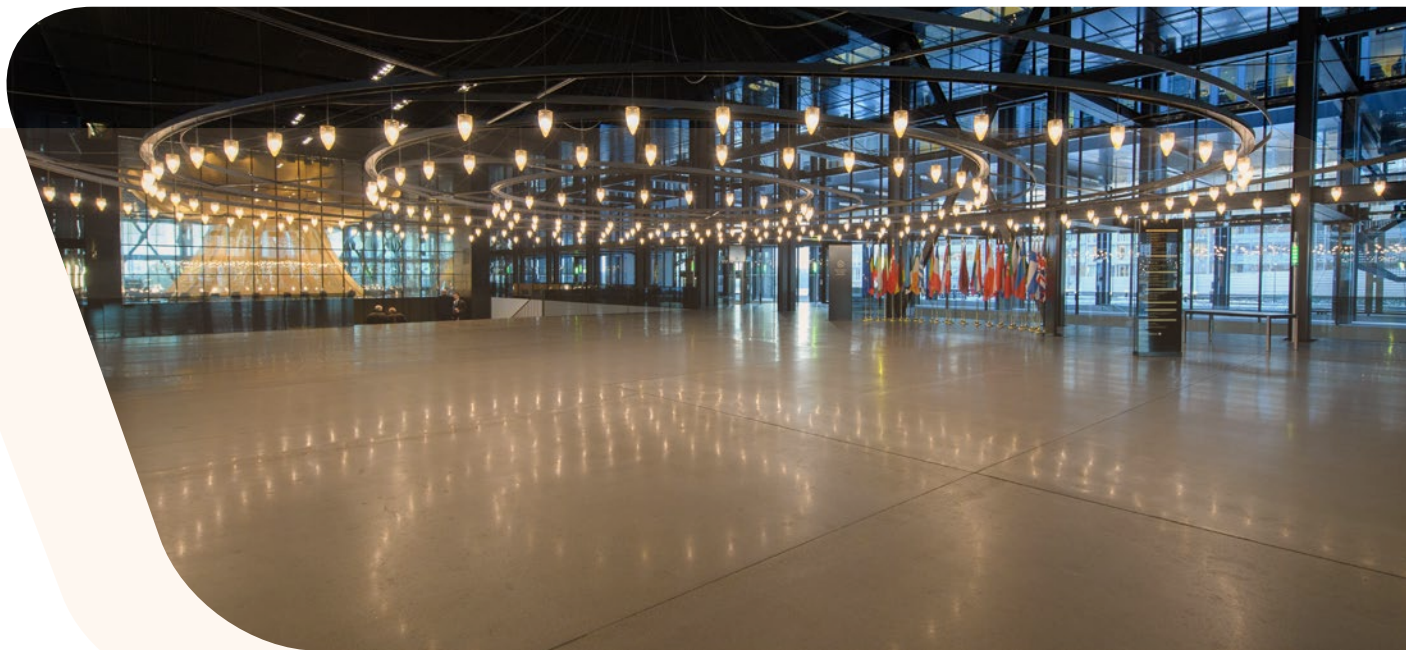
Trybunał Sprawiedliwości

96 %

Sąd

11 692

konta dostępu do e-Curia

Rok sądowy (Trybunał Sprawiedliwości i Sąd)

1 706 nowych spraw

1 785 rozstrzygniętych spraw

2 911 spraw w toku

Średni czas trwania postępowań: 18,1 miesiąca

e-Curia jest aplikacją informatyczną, która umożliwia przekazywanie, drogą wyłącznie elektroniczną, pism procesowych między przedstawicielami stron (w sprawach przed Trybunałem Sprawiedliwości i Sądem) i sądami krajowymi (w ramach odesłań prejudycjalnych do Trybunału Sprawiedliwości) a sekretariatami.

e-Curia: aplikacja informatyczna umożliwiająca wymianę dokumentów sądowych

[Obejrzyj film na YouTube](#)

Służby językowe

Trybunał jest wielojęzyczną instytucją sądowniczą, musi być więc w stanie rozpatrywać sprawy w każdym języku urzędowym Unii, w jakim zostaną wniesione. Następnie zapewnia on rozpowszechnienie swojego orzecznictwa we wszystkich językach urzędowych Unii.

24
języki
postępowania

552
kombinacje
językowe

608 prawników lingwistów
tłumaczących dokumenty na piśmie

1 366 000 stron do
przetłumaczenia

1 371 000 stron
przetłumaczonych

503

rozprawy i posiedzenia, podczas
których korzystano z tłumaczenia
symultanicznego

70

tłumaczy konferencyjnych
obsługujących rozprawy i spotkania

Wielojęzyczność w TSUE – aby zapewnić równy dostęp do wymiaru sprawiedliwości

[Obejrzyj film na YouTube](#)

W Trybunale tłumaczenia sporządza się z poszanowaniem bezwzględnie obowiązującego systemu językowego, który przewiduje możliwość stosowania wszystkich kombinacji 24 języków urzędowych Unii Europejskiej. Wszystkie tłumaczone dokumenty są tekstami prawniczymi o wysoce technicznym charakterze. Z tego właśnie powodu służba językowa Trybunału zatrudnia wyłącznie prawników lingwistów, mających pełne wykształcenie prawnicze i biegłą znajomość co najmniej dwóch języków urzędowych poza językiem ojczystym.

2

**Działalność
sądownicza**

A. Trybunał Sprawiedliwości w 2024 r.

Do Trybunału Sprawiedliwości mogą być przede wszystkim wnoszone wnioski o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym. Gdy sąd krajowy ma wątpliwości co do wykładni aktu prawnego wydanego przez Unię lub co do jego ważności, zawiesza postępowanie, które się przed nim toczy, i zwraca się do Trybunału Sprawiedliwości. Po tym, jak Trybunał Sprawiedliwości wyjaśni w swoim orzeczeniu sporne kwestie, sąd krajowy może rozstrzygnąć zawisły przed nim spór. W sprawach wymagających udzielenia odpowiedzi w bardzo krótkim terminie (na przykład w zakresie azylu, kontroli granic, porwania dzieci itd.) przewidziany jest pilny tryb prejudycjalny („PPU” – franc. procédure préjudicielle d’urgence).

Do Trybunału mogą być również wnoszone skargi bezpośrednie o stwierdzenie nieważności aktu Unii („skargi o stwierdzenie nieważności”) lub o stwierdzenie, że państwo członkowskie uchybiło prawu Unii („skargi o stwierdzenie uchybienia zobowiązaniom”). Jeżeli państwo członkowskie nie zastosuje się do wyroku, w którym stwierdzono uchybienie zobowiązaniom, kolejna skarga, zwana „skargą o stwierdzenie podwójnego uchybienia zobowiązaniom”, może prowadzić do nałożenia na nie przez Trybunał sankcji pieniężnej.

Ponadto od orzeczeń wydanych przez Sąd można składać odwołania. Trybunał Sprawiedliwości może uchylić te orzeczenia Sądu.

Do Trybunału Sprawiedliwości można również występować z wnioskami o wydanie opinii na temat zgodności z traktatami umowy, którą Unia zamierza zawrzeć z państwem trzecim lub z organizacją międzynarodową (wnosi je państwo członkowskie lub instytucja europejska).

Koen Lenaerts

Prezes Trybunału
Sprawiedliwości Unii
Europejskiej

Działalność i ewolucja Trybunału Sprawiedliwości

Miniony rok upłynął pod znakiem uchwalenia i wdrożenia reformy struktury sądowniczej Unii Europejskiej w drodze [rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady 2024/2019](#), mającej na celu, na wniosek Trybunału Sprawiedliwości, zrównoważenie obciążenia ilością spraw obu sądów Unii, dzięki podwojeniu liczby sędziów w Sądzie, uchwalonemu w 2015 r. w drodze [rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady 2015/2422](#). Trybunał Sprawiedliwości będzie zatem w stanie dalej wypełniać swoje zadanie polegające na dokonywaniu wykładni prawa Unii w rozsądnych ramach czasowych, choć odczuwa znaczny wzrost liczby wnoszonych do niego spraw oraz wzrost liczby postępowań o złożonym i delikatnym charakterze, w szczególności w zakresie kwestii o charakterze konstytucyjnym lub związanych z prawami podstawowymi. W 2024 r. do Trybunału Sprawiedliwości wniesiono ponad 900 nowych spraw, czyli liczbę zbliżoną do rekordu, który padł

920

nowych spraw

573 postępowań prejudycjalne

w tym **6** postępowań w pilnym trybie prejudycjalnym (PPU)

Państwa członkowskie, z których pochodziło najwięcej wniosków

Włochy	98
Niemcy	66
Polska	47
Austria	39
Bułgaria	38

53 skargi bezpośrednie, w tym:

39 skarg o stwierdzenie uchybienia zobowiązaniom

państwa członkowskiego oraz

3 skargi o „stwierdzenie podwójnego uchybienia zobowiązaniom”

277 odwołań od orzeczeń Sądu

15 wniosków o przyznanie pomocy prawnej

1 wniosek o wydanie opinii

w 2019 r., co potwierdza tendencję wzrostową obserwowaną w ostatnich latach i potrzebę tej reformy.

W praktyce wiązało się to z częściowym przekazaniem właściwości w sprawach prejudycjalnych z Trybunału Sprawiedliwości do Sądu. Przekazanie to, obowiązujące od dnia 1 października 2024 r., dotyczy sześciu szczególnych dziedzin, którymi są: podatek od wartości dodanej, podatek akcyzowy, kodeks celny, klasyfikacja taryfowa towarów w Nomenklaturze scalonej, odszkodowanie i pomoc dla pasażerów w przypadku odmowy przyjęcia na pokład oraz system handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych.

Trybunał Sprawiedliwości zachowuje jednak właściwość do rozpoznawania odesłań prejudycjalnych, mimo że wchodzą one w zakres którejś z dziedzin szczególnych, jeżeli dotyczą również innych dziedzin lub poruszone w nich są niezależne zagadnienia wykładni prawa pierwotnego (w tym Karty praw podstawowych Unii Europejskiej), prawa międzynarodowego publicznego lub ogólnych zasad prawa Unii.

Reforma powinna doprowadzić do znacznego zmniejszenia obciążenia Trybunału Sprawiedliwości sprawami prejudycjalnymi, co potwierdzają wstępne szacunki obejmujące ostatnie trzy miesiące ubiegłego roku.

Kolejny aspekt reformy ma na celu zachowanie skuteczności postępowania odwoławczego od orzeczeń Sądu. Aby umożliwić Trybunałowi Sprawiedliwości skoncentrowanie się na odwołaniach poruszających istotne kwestie prawne, mechanizmem wstępnego przyjmowania do rozpoznania odwołań zostały objęte z dniem 1 września 2024 r. orzeczenia Sądu dotyczące rozstrzygnięć sześciu nowych niezależnych izb odwoławczych organów lub jednostek europejskich, które dołączyły w tym zakresie do czterech izb odwoławczych, o których początkowo była mowa przy wprowadzaniu tego mechanizmu. Mechanizmem tym objęto ponadto spory związane z wykonywaniem umów zawierających klauzulę arbitrażową.

Strona, która nie jest w stanie ponieść kosztów postępowania, może złożyć wniosek o przyznanie pomocy prawnej.

Wreszcie reforma ma na celu zwiększenie przejrzystości postępowania prejudycjalnego, a tym samym ułatwienie zrozumienia orzeczeń wydawanych przez Trybunał Sprawiedliwości lub Sąd. Odtąd przedłożone w sprawach prejudycjalnych uwagi na piśmie będą publikowane na stronie internetowej Trybunału w rozsądnym czasie po zamknięciu sprawy, chyba że autor uwag wyrazi sprzeciw.

Oprócz zmiany statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej wdrożenie reformy wymagało zmiany [regulaminu postępowania przed Trybunałem Sprawiedliwości](#) i [regulaminu postępowania przed Sądem](#), w szczególności w celu doprecyzowania zasad wstępnego postępowania z wnioskami o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym wpływającymi „do jednego okienka” oraz procedury mającej zastosowanie do wniosków przekazywanych do Sądu przez Trybunał Sprawiedliwości. Regulamin postępowania przed Trybunałem zawiera również inne nowości, uwzględniające doświadczenia zdobyte podczas kryzysu zdrowotnego i rozwój technologii, w szczególności w zakresie możliwości występowania przez strony lub ich przedstawicieli przed sądem w drodze wideokonferencji, przy zachowaniu ściśle określonych warunków prawnych i technicznych, ochrony danych osobowych przy rozpatrywaniu spraw, zasad składania i doręczania dokumentów procesowych za pośrednictwem aplikacji e-Curia oraz retransmisji niektórych rozpraw przez Internet.

Zalecenia dla sądów krajowych dotyczące składania wniosków o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, a także praktyczne instrukcje dla stron także zostały odpowiednio dostosowane.

Jeśli chodzi o skład Trybunału, w czerwcu 2024 r. Trybunał ze smutkiem przyjął wiadomość o śmierci Marka Ilešiča (Słowenia), który był sędzią Trybunału Sprawiedliwości od 2004 r.

W styczniu 2024 r. z instytucji odszedł sędzia M. Safjan (Polska), a w październiku nastąpiło bardzo duże częściowe odnowienie składu Trybunału, w związku z którym ze stanowiska ustąpiło ośmiu członków: wiceprezes L. Bay Larsen (Dania), sędziowie J.-C. Bonichot (Francja), S. Prechal (Niderlandy), P.G. Xuereb (Malta), L.S. Rossi (Włochy) i N. Wahl (Szwecja) oraz rzecznicy generalni P. Pikamäe (Estonia) i A.M. Collins (Irlandia), a dziewięciu nowych członków objęło stanowiska: sędzia B. Smulders (Niderlandy), rzecznik generalny D. Spielmann (Luksemburg), sędziowie M. Condrinzi (Włochy) i F. Schalin (Szwecja), rzecznik generalny A. Biondi (Włochy), sędziowie S. Gervasoni (Francja), N. Fenger (Dania) i R. Frenco (Malta) oraz rzecznik generalny R. Norkus (Litwa).

Statystyki za ubiegły rok pokazują bardzo wysoką liczbę spraw wniesionych do Trybunału (920, prawie o sto więcej niż w każdym z poprzednich trzech lat) i spraw zakończonych przez Trybunał (863 sprawy, a więc o 80 więcej niż w poprzednim roku), przy czym ta ostatnia liczba wynika w dużej mierze z utrudnień związanych z częściowym odnowieniem składu Trybunału. Na dzień 31 grudnia 2024 r. liczba spraw w toku wynosiła 1206. Średni czas trwania postępowania, we wszystkich rodzajach spraw łącznie, wyniósł w 2024 r. 17,7 miesiąca.

863 rozstrzygnięte sprawy

580 postępowań prejudycjalnych

5 postępowań prejudycjalnych

53 skargi bezpośrednie, w tym: 26
uchybień zobowiązaniom stwierdzonych
w stosunku do 16 państw członkowskich

1 skarga o „stwierdzenie podwójnego
uchybień zobowiązaniom”

213 odwołań od orzeczeń Sądu
w tym 48 odwołań uchylających orzeczenie
Sądu

Średni czas trwania postępowań:
17,7 miesiąca

Średni czas trwania postępowania w pilnym
trybie prejudycjalnym: 3,3 miesiąca

1 206

spraw w toku
na dzień 31 grudnia 2024 r.

Główne dziedziny:

Przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości	141
Pomoc państwa i konkurencja	137
Polityka gospodarcza i pieniężna	103
Zbliżanie ustawodawstw	85
Ochrona konsumentów	63
Środowisko naturalne	62
Podatki	61
Wspólna polityka zagraniczna i bezpieczeństwa	57
Polityka społeczna	48
Własność intelektualna	45

[Zobacz szczegółowe statystyki Trybunału Sprawiedliwości.](#)

Członkowie Trybunału Sprawiedliwości

W skład Trybunału Sprawiedliwości wchodzi 27 sędziów i 11 rzeczników generalnych.

Sędziowie i rzecznicy generalni są mianowani za wspólnym porozumieniem przez rządy państw członkowskich, po zasięgnięciu opinii komitetu, którego zadaniem jest opiniowanie kandydatów do wykonywania danej funkcji. Kadencja sędziów trwa sześć lat i jest odnawialna.

Są oni wybierani spośród osób o niekwestionowanej niezależności oraz mających wymagane w ich państwach kwalifikacje do zajmowania najwyższych stanowisk sądowych lub będących prawnikami o uznanych kompetencjach.

Sędziowie pełnią swoje funkcje przy zachowaniu całkowitej bezstronności i niezależności.

Sędziowie Trybunału Sprawiedliwości wybierają ze swego grona prezesa i wiceprezesa. Sędziowie i rzecznicy generalni mianują sekretarza na sześcioletnią kadencję.

Rzecznicy generalni przedstawiają, przy zachowaniu całkowitej bezstronności i niezależności, stanowisko prawne zwane „opinią” w przedłożonych im sprawach. Opinia nie jest wiążąca, lecz przedstawia dodatkowy punkt widzenia na przedmiot sporu.

Wraz z częściowym odnowieniem składu Trybunału Sprawiedliwości w październiku 2024 r. stanowiska objęło dziewięcioro nowych członków: sędzia B. Smulders (Niderlandy), rzecznik generalny D. Spielmann (Luksemburg), sędziowie M. Condiñanzi (Włochy) i F. Schalin (Szwecja), rzecznik generalny A. Biondi (Włochy), sędziowie S. Gervasoni (Francja), N. Fenger (Dania) i R. Frendo (Malta) oraz rzecznik generalny R. Norkus (Litwa).

In memoriam

Słoweński sędzia Marko Ilešić zmarł w czerwcu 2024 r. w trakcie pełnienia urzędu. Był pierwszym członkiem tej narodowości powołanym do Trybunału po przystąpieniu Słowenii do Unii Europejskiej w 2004 r. Zarówno w stosunkach zawodowych, jak i międzyludzkich był on powszechnie szanowany i podziwiany za swój warsztat prawniczy, walory intelektualne oraz rozległą znajomość języków, a także człowieczeństwo. Sędzia Ilešić przyczynił się znacząco do rozwoju i popularyzacji prawa Unii oraz propagowania słoweńskiej kultury.

K. Lenaerts
Prezes

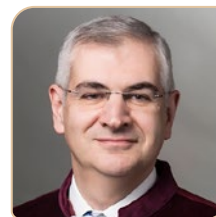
T. von Danwitz
Wiceprezes

F. Biltgen
Prezes pierwszej izby

K. Jürimäe
Prezes drugiej izby

C. Lycourgos
Prezes trzeciej izby

I. Jarukaitis
Prezes czwartej izby

**M.L. Arastey
Sahún**
Prezes piątej izby

M. Szpunar
Pierwszy rzecznik
generalny

S. Rodin
Prezes ósmej izby

A. Kumin
Prezes szóstej izby

N. Jääskinen
Prezes dziewiątej
izby

D. Gratsias
Prezes dziesiątej izby

M. Gavalec
Prezes siódmej izby

J. Kokott
Rzecznik generalna

A. Arabadjiev
Sędzia

**M. Campos
Sánchez-Bordona**
Rzecznik generalny

E. Regan
Sędzia

**N.J. Cardoso da
Silva Piçarra**
Sędzia

**J. Richard de la
Tour**
Rzecznik generalny

A. Rantos
Rzecznik generalny

I. Ziemele
Sędzia

J. Passer
Sędzia

N. Emiliou
Rzecznik generalny

Z. Csehi
Sędzia

O. Spineanu-Matei
Sędzia

T. Ćapeta
Rzecznik generalna

L. Medina
Rzecznik generalna

B. Smulders
Sędzia

D. Spielmann
Rzecznik generalny

M. Condrinanzi
Sędzia

F. Schalin
Sędzia

A. Biondi
Rzecznik generalny

S. Gervasoni
Sędzia

N. Fenger
Sędzia

R. Frendo
Sędzia

R. Norkus
Rzecznik generalny

A. Calot Escobar
Sekretarz

Porządek pierwszeństwa obowiązujący od dnia 9.10.2024 r.

B. Sąd w 2024 r.

Sąd rozpoznaje przede wszystkim w pierwszej instancji skargi bezpośrednie na akty instytucji, organów lub jednostek organizacyjnych Unii Europejskiej, wnoszone przez osoby fizyczne lub prawne, gdy dany akt dotyczy ich indywidualnie i bezpośrednio (osoby, spółki, stowarzyszenia itd.), a także przez państwa członkowskie, oraz skargi bezpośrednie o naprawienie szkody wyrządzonej przez instytucje lub ich pracowników.

Od orzeczeń Sądu przysługuje ograniczone do kwestii prawnych odwołanie do Trybunału Sprawiedliwości. W sprawach, które były już dwukrotnie badane (przez niezależną izbę odwoławczą, a następnie przez Sąd), Trybunał Sprawiedliwości przyjmuje odwołanie do rozpoznania wyłącznie wtedy, gdy dotyczy ono kwestii mającej znaczenie dla jednności, spójności lub rozwoju prawa Unii.

Od dnia 1 października 2024 r. Sąd jest również właściwy do rozpoznawania wniosków o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym przekazanych przez Trybunał Sprawiedliwości, które odnoszą się wyłącznie do jednej lub kilku spośród sześciu dziedzin szczególnych: wspólny system podatku od wartości dodanej, podatek akcyzowy, kodeks celny, klasyfikacja taryfowa towarów w Nomenklaturze scalonej, odszkodowanie i pomoc dla pasażerów w przypadku odmowy przyjęcia na pokład albo odwołania lub dużego opóźnienia usług transportowych oraz system handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych.

Rozpoznawane przez Sąd sprawy są w większości natury gospodarczej i dotyczą: własności intelektualnej (znaki towarowe i wzory Unii Europejskiej), konkurencji, pomocy państwa oraz nadzoru bankowego i finansowego. Sąd jest również właściwy do orzekania w dziedzinie służby publicznej w sporach między Unią Europejską a jej pracownikami.

Marc van der Woude

Prezes Sądu Unii Europejskiej

Działalność i ewolucja Sądu

Dla Sądu 2024 r. był szczególnie ważnym rokiem ze względu na wejście w życie [rozporządzenia 2024/2019](#), które zreformowało strukturę sądownictwa Unii Europejskiej. Częściowe przekazanie właściwości w sprawach prejudycjalnych z Trybunału Sprawiedliwości do Sądu stało się skuteczne z dniem 1 października 2024 r.

Zgodnie ze [statutem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej](#) Sąd jest obecnie właściwy do rozpoznawania wniosków o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, które należą wyłącznie do jednej lub kilku z sześciu następujących dziedzin: wspólny system VAT, podatek akcyzowy, kodeks celny, klasyfikacja taryfowa towarów, odszkodowanie i pomoc dla pasażerów w przypadku odmowy przyjęcia na pokład albo opóźnienia lub odwołania usług transportowych oraz system handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych (nowy art. 50b). 19 spośród wniosków złożonych w okresie od 1 października do 31 grudnia

786

nowych spraw

667

skarg bezpośrednich, w tym:

Własność intelektualna
i przemysłowa **268**

Służba publiczna
Unii Europejskiej **76**

Pomoc państwa
i konkurencja **33**

7 skarg wniesionych przez
państwa członkowskie

30 wniosków o przyznanie
pomocy prawnej

19 pytań prejudycjalnych

Strona, która nie jest w stanie ponieść kosztów postępowania, może złożyć wniosek o przyznanie pomocy prawnej.

2024 r. było przedmiotem decyzji o przekazaniu było o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym.

Sąd musiał przeprowadzić reorganizację swojej wewnętrznej struktury poprzez powołanie dziesięciu sędziów zasiadających w izbie wyznaczonej do rozpoznawania wniosków o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, jak również prezesa tej izby, S. Papasavvasa, wiceprezesa Sądu. Sąd wyznaczył również troje sędziów do pełnienia funkcji rzeczników generalnych w celu optymalizacji postępowania z odesłaniami prejudycjalnymi. Ponadto regulamin postępowania przed Trybunałem przewiduje obecnie możliwość orzekania w izbie pośredniej składającej się z dziewięciu sędziów, w szczególności w określonych sprawach prejudycjalnych.

Od dnia 1 września 2024 r. przewidziano również rozszerzenie mechanizmu wstępnego przyjmowania do rozpoznania odwołań od orzeczeń Sądu dotyczących decyzji niezależnej komisji odwoławczej organów lub jednostek organizacyjnych Unii (nowy art. 58a statutu Trybunału Sprawiedliwości, również dodany rozporządzeniem 2024/2019). Ten aspekt reformy zwiększa również odpowiedzialność Sądu za zapewnienie spójności i jednolitości prawa w danych obszarach.

Reforma zbiegła się w czasie z odejściem w dniu 7 października 2024 r. pięciorga członków Sądu, którzy zostali mianowani sędziami Trybunału Sprawiedliwości. Sąd opuścili: sędzia S. Gervasoni, prezesi izb D. Spielmann i F. Schalin oraz sędziowie R. Frendo i R. Norkus. Sąd składa podziękowania za ich długotrwały i ważny wkład w orzecznictwo. W tym samym dniu sędziowie H. Cassagnabère i R. Meyer złożyli ślubowanie jako nowi członkowie Sądu.

Ta poważna reorganizacja i odejście licznych członków nie spowolniły jednak działalności sądowniczej Sądu, który w 2024 r. zdołał zakończyć 922 sprawy. Ponieważ w ciągu tego roku wpłynęło tylko 786 spraw, liczba spraw w toku zmalała. Średni czas trwania postępowania wynoszący 18,5 miesiąca świadczy o skutecznym prowadzeniu spraw, przy czym należy zauważyć, że Sąd jest w stanie reagować jeszcze szybciej, gdy wymaga tego specyfika sprawy. Udało mu się mianowicie wydać pierwszy wyrok w dziedzinie rynków cyfrowych w ciągu 8,2 miesiąca (wyrok [T-1077/23 Bytedance/Komisja](#)).

W 2024 r. 20,2 % spraw zostało zamkniętych przez powiększone składy orzekające. Ponadto Sąd utrzymuje praktykę polegającą na rozpatrywaniu spraw o szczególnym znaczeniu dla, między innymi, praworządności w składzie wielkiej izby złożonej z 15 sędziów (zob. rozdział „Przegląd najważniejszych orzeczeń roku”). W tym uroczystym składzie Sąd rozstrzygnął sprawy *Ordre néerlandais des avocats du barreau de Bruxelles i in./Rada, Medel i in./Rada i Fridman i in./Rada* oraz *Timchenko i Timchenko/Rada*.

Dzięki nowym kompetencjom w zakresie orzekania w trybie prejudycjalnym, a także nowym obowiązkom wynikającym z rozszerzenia mechanizmu wstępnego przyjmowania do rozpoznania odwołań, Sąd został wyposażony we wszystkie narzędzia potrzebne do skutecznego i proaktywnego rozpatrywania wnoszonych do niego spraw, przygotowując się na nowy trzyletni okres, który rozpocznie się w październiku 2025 r.

Nowości w orzecznictwie

Savvas Papasavvas

Wiceprezes Sądu

W 2024 r. w świetle reflektorów znalazła się ponownie wielka izba, najbardziej uroczysty skład Sądu, który do tej pory był powoływany rzadko i sporadycznie. Wielka izba składa się z piętnastu sędziów i rozpoznaje najważniejsze sprawy oraz sprawy charakteryzujące się zawiłością prawną lub szczególnymi okolicznościami (art. 28 akapit pierwszy regulaminu postępowania przed Sądem). W ciągu ostatniego roku ten skład orzekający wydał sześć orzeczeń obejmujących szereg spraw, w kontekście, z jednej strony, agresji Rosji na Ukrainę, a z drugiej strony, wdrażania Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności w związku z planem odbudowy NextGenerationEU.

Przed wszystkim w wyrokach z dnia 11 września 2024 r.: *Fridman i in./Rada* oraz *Timchenko i Timchenko/Rada* ([T-635/22](#) i [T-644/22](#)) Sąd potwierdził kompetencję Rady do przyjęcia wobec osób objętych środkami ograniczającymi obowiązków zgłoszenia środków finansowych i współpracy z właściwymi organami krajowymi z jednej strony i do utożsamienia nieprzestrzegania tych obowiązków z obchodzeniem środków w postaci zamrożenia środków finansowych z drugiej strony.

Następnie w wyrokach z dnia 2 października 2024 r.: *Ordre néerlandais des avocats du barreau de Bruxelles e. a./Rada, Ordre des avocats à la cour*

de Paris i Couturier/Rada i ACE/Rada ([T-797/22](#), [T-798/22](#) i [T-828/22](#)) Sąd utrzymał w mocy zgodność z prawem zakazu świadczenia, bezpośrednio lub pośrednio, usług doradztwa prawnego na rzecz rządu Rosji bądź osób prawnych, podmiotów lub organów z siedzibą w Rosji ([rozporządzenie Rady \[UE\] nr 833/2014](#)) dotyczącego środków ograniczających w związku z działaniami Rosji destabilizującymi sytuację w Ukrainie. Sprawy te dotyczyły tego, czy istnieje podstawowe prawo dostępu do adwokata, zwłaszcza w sytuacjach niemających żadnego związku z postępowaniem sądowym. Sąd oddalił skargę, ale skupił się w szczególności na wyjaśnieniu zakresu prawa do skutecznego środka prawnego (art. 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej) oraz prawa do tajemnicy zawodowej (art. 7).

Wreszcie postanowieniem z dnia 4 czerwca 2024 r., *Medel i in./Rada* ([od T-530/22 do T-533/22](#)) Sąd oddalił wnioski o stwierdzenie nieważności decyzji wykonawczej, w której Rada zatwierdziła ocenę planu odbudowy i zwiększania odporności Polski oraz określiła kamienie milowe i wartości docelowe, które to państwo członkowskie powinno osiągnąć, aby można było uwolnić wkład finansowy udostępniony mu w zaskarżonej decyzji. Wielka izba orzekła, że skarżącym, którymi były cztery stowarzyszenia reprezentujące sędziów na szczeblu międzynarodowym, których członkami są co do zasady krajowe stowarzyszenia zawodowe, w tym polskie, nie przysługuje legitymacja procesowa.

Ten nowy impuls nadany wielkiej izbie zostanie niewątpliwie podtrzymany w 2025 r., ponieważ przed tym składem toczą się obecnie kolejne sprawy. Prawdopodobnie towarzyszyć temu będą przypadki przekazania spraw do izby pośredniej, utworzonej na mocy [rozporządzenia \(UE, Euratom\) 2024/2019](#) jako dopełnienie zasobu uroczystych składów orzekających pozostających do dyspozycji Sądu.

L. Mancall

922

rozstrzygnięte sprawy

832

skargi bezpośrednie, w tym:

Własność intelektualna i przemysłowa	276
Pomoc państwa i konkurencja	98
Służba publiczna Unii Europejskiej	76

1

 odesłanie prejudycjalne

Średni czas trwania postępowań:

18,5 miesiąca

Odsetek orzeczeń, od których wniesiono odwołanie
do Trybunału Sprawiedliwości: **35 %**

1 705

spraw w toku
(na dzień 31 grudnia 2024 r.)

Główne dziedziny:

Prawo instytucjonalne	552
Własność intelektualna i przemysłowa	322
Polityka gospodarcza i pieniężna	167
Pomoc państwa i konkurencja	153
Służba publiczna UE	112
Środki ograniczające	91
Dostęp do dokumentów	41
Rolnictwo	30
Zamówienie publiczne	29
Zdrowie publiczne	24

[Zobacz szczegółowe statystyki Sądu](#)

Członkowie Sądu

W skład Sądu wchodzi po dwóch sędziów z każdego państwa członkowskiego.

Sędziowie są wybierani spośród osób o niekwestionowanej niezależności i mogących zajmować wysokie stanowiska sądowe. Są oni mianowani za wspólnym porozumieniem przez rządy państw członkowskich, po zasięgnięciu opinii komitetu, którego zadaniem jest opiniowanie kandydatów do wykonywania funkcji sędziego. Kadencja sędziów trwa sześć lat i jest odnawialna. Sędziowie wybierają ze swego grona na trzyletnią kadencję prezesa oraz wiceprezesa. Mianują oni sekretarza na sześcioletnią kadencję.

Sędziowie pełnią swoje funkcje przy zachowaniu całkowitej bezstronności i niezależności.

W związku z częściowym przekazaniem z dniem 1 października 2024 r. właściwości Trybunału Sprawiedliwości do orzekania w trybie prejudycjalnym Sądowi, J. Martín y Pérez de Nanclares oraz M. Brkan zostali wybrani do pełnienia funkcji rzeczników generalnych do celów rozpatrywania wniosków o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, a I. Gâlea jako zastępca na wypadek braku możliwości wypełniania przez nich tych obowiązków.

W październiku 2024 r. stanowisko objęło dwóch nowych członków Sądu, H. Cassagnabère (Francja) i R. Meyer (Luksemburg), którzy zastąpili sędziów S. Gervasoniego i D. Spielmanna – ci ostatni zostali bowiem powołani do Trybunału Sprawiedliwości.

M. van der Woude
Prezes

Savvas Papisavvas
Wiceprezes

A. Marcoulli
Prezes drugiej izby

R. da Silva Passos
Prezes czwartej izby

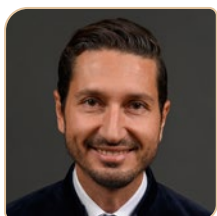
J. Svenningsen
Prezes piątej izby

M.J. Costeira
Prezes szóstej izby

K. Kowalik-Bańczyk
Prezes siódmej izby

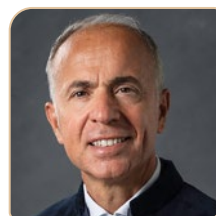
A. Kornezov
Prezes ósmej izby

L. Truchot
Prezes dziewiątej izby

O. Porchia
Prezes dziesiątej izby

R. Mastroianni
Prezes pierwszej izby

P. Škvařilová-Pelzl
Prezes trzeciej izby

M. Jaeger
Sędzia

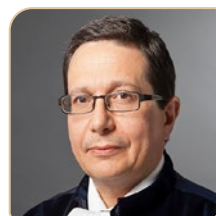
H. Kanninen
Sędzia

J. Schwarcz
Sędzia

M. Kancheva
Sędzia

E. Buttigieg
Sędzia

V. Tomljenović
Sędzia

L. Madise
Sędzia

N. Półtorak
Sędzia

I. Reine
Sędzia

P. Nihoul
Sędzia

U. Öberg
Sędzia

C. Mac Eochaidh
Sędzia

G. De Baere
Sędzia

T. Pynnä
Sędzia

J. C. Laitenberger
Sędzia

J. Martín y Pérez de Nanclares
Sędzia

G. Hesse
Sędzia

M. Sampol Pucurull
Sędzia

M. Stancu
Sędzia

I. Nõmm
Sędzia

G. Steinfatt
Sędzia

T. Perišin
Sędzia

D. Petrлік
Sędzia

M. Brkan
Sędzia

P. Zilgalvis
Sędzia

K. Kecsmár
Sędzia

I. Gâlea
Sędzia

I. Dimitrakopoulos
Sędzia

D. Kukovec
Sędzia

S. Kingston
Sędzia

T. Tóth
Sędzia

B. Ricziová
Sędzia

E. Tichy-Fisslberger
Sędzia

W. Valasidis
Sędzia

S. Verschuur
Sędzia

S.L. Kalèda
Sędzia

**L. Spangsberg
Grønfeld**
Sędzia

H. Cassagnabère
Sędzia

R. Meyer
Sędzia

V. Di Bucci
Sekretarz

Porządek pierwszeństwa obowiązujący od dnia 9.10.2024 r.

C. Orzecznictwo w roku 2024

Fokus Pakiet Mobilności 2020: uczciwa konkurencja i lepsze warunki pracy na rzecz bezpieczniejszego, bardziej zrównoważonego i sprawiedliwego sektora drogowego

Wyrok *Litwa i in./Parlament i Rada* z dnia 4 października 2024 r.
([od C-541/20 do C-555/20](#))

Pakiet Mobilności 2020

W 2020 r. Unia Europejska przyjęła pakiet reform w sektorze transportu drogowego, poprzez który dąży do osiągnięcia dwóch głównych celów:

1. Poprawa warunków pracy kierowców:

- poprzez wprowadzenie zakazu spędzania okresu tygodniowego odpoczynku w pojeździe;
- poprzez zagwarantowanie regularnych powrotów do miejsca siedziby lub zamieszkania lub do bazy eksploatacyjnej (co trzy lub cztery tygodnie) w celu spędzenia tam okresów odpoczynku;
- poprzez przyspieszenie wejścia w życie obowiązku instalacji inteligentnych tachografów drugiej generacji.

2. Ustanowienie uczciwej konkurencji:

- poprzez obowiązek powrotu, co osiem tygodni, pojazdów do bazy eksploatacyjnej znajdującej się w państwie członkowskim, w którym przedsiębiorstwo transportowe ma siedzibę;
- poprzez wprowadzenie czterodniowego okresu karencji po zakończeniu cyklu kabotażowego w przyjmującym państwie członkowskim (w którym przewoźnicy niemający siedziby w tym państwie nie mogą wykonywać przewozów kabotażowych tym samym pojazdem w tym państwie członkowskim);
- poprzez zaliczenie kierowców do „pracowników delegowanych” w niektórych szczególnych przypadkach, tak aby mogli oni korzystać z warunków pracy i płacy obowiązujących w przyjmującym państwie członkowskim.

Kabotaż to przewozy wykonywane w państwie członkowskim przez przewoźnika niemającego siedziby w tym państwie. Jest on dozwolony, jeżeli nie jest wykonywany w sposób oznaczający prowadzenie stałej i ciągłej działalności w tym państwie członkowskim.

Inteligentny tachograf drugiej generacji jest urządzeniem elektronicznym, które rejestruje czas prowadzenia pojazdu, przerwy i okresy odpoczynku kierowców. Pomaga zagwarantować bezpieczeństwo na drogach, poszanowanie warunków pracy kierowców, a także pomaga zapobiegać oszustwom.

Pakiet Mobilności składa się z trzech aktów prawnych dotyczących systemu prawnego transportu drogowego. Ta ambitna reforma wywołała gorące debaty prowadzące do wszczęcia szeregu postępowań sądowych. Siedem państw członkowskich – Litwa, Bułgaria, Rumunia, Cypr, Węgry, Malta i Polska – wniosło do Trybunału Sprawiedliwości piętnaście skarg o stwierdzenie nieważności niektórych przepisów Pakietu Mobilności.

Orzeczenie Trybunału w dużej mierze potwierdziło ważność tych przepisów.

Trybunał uznał, że poprawa warunków pracy kierowców może przekładać się na wzrost kosztów dla przedsiębiorstw transportowych, podkreślił jednak, że przepisy te, które mają zastosowanie bez rozróżnienia w całej Unii, nie dyskryminują przedsiębiorstw transportowych mających siedzibę w państwach członkowskich usytuowanych „na obrzeżach Unii”. Ewentualny większy wpływ wprowadzonych tymi przepisami reguł na niektóre przedsiębiorstwa zależy od wybrania przez nie modelu gospodarczego polegającego na świadczeniu usług odbiorcom znajdującym się w państwach członkowskich oddalonych od ich własnej siedziby.

Jeśli chodzi o kwalifikację „pracowników delegowanych” (która umożliwia kierowcom korzystanie z minimalnych warunków pracy i płacy przyjmującego państwa członkowskiego, a nie z warunków, ewentualnie mniej korzystnych, państwa, w którym przewoźnik ma siedzibę), jest to środek mający na celu **zagwarantowanie sprawliwych warunków pracy i zwalczanie praktyk nieuczciwej konkurencji**. Ta zmiana, choć korzystna dla pracowników, wywołała debatę wśród państw członkowskich, ponieważ niektóre z nich, zwłaszcza te o niskich kosztach wynagrodzeń, obawiały się wzrostu kosztów dla swoich firm i złożoności administracyjnej nowych przepisów. Trybunał utrzymał w mocy środki przyjęte przez prawodawcę Unii w celu zapewnienia sprawliwej równowagi interesów.

W odniesieniu do obowiązku przestrzegania czterodniowego okresu karencji po zakończeniu cyklu kabotażowego w przyjmującym państwie członkowskim Trybunał podkreślił, że ma on na celu ochronę lokalnych przedsiębiorstw i zapobieganie nieuczciwej konkurencji poprzez zapobieganie sytuacji, w której powtarzające się przewozy kabotażowe doprowadzą de facto do powstania stałej działalności w przyjmującym państwie członkowskim. Niektóre państwa członkowskie zakwestionowały ten obowiązek, ponieważ ograniczyłby on elastyczność przedsiębiorstw, zmuszając je do dostosowywania swoich tras transportowych w celu uniknięcia przestojów prowadzących do utraty dochodów. Trybunał odrzucił te argumenty, wskazując, że przyjęty środek ogranicza się do zakazania w tym okresie przewozów kabotażowych w tym samym przyjmującym państwie członkowskim, co nie uniemożliwia wykonywania innych przewozów międzynarodowych lub kabotażu w innych państwach członkowskich.

Trybunał uchylił jednak obowiązek powrotu pojazdów do bazy eksploatacyjnej przedsiębiorstwa transportowego co osiem tygodni. Orzekł on, że Parlament i Rada nie wykazały, iż dysponowały danymi wystarczającymi do oceny proporcjonalności tego środka oraz jego skutków społecznych, środowiskowych i gospodarczych.

Fokus Produkcja ekologiczna i znakowanie produktów ekologicznych

Wyrok *Herbaria Kräuterparadies II* (C-240/23)

Niemiecka spółka Herbaria produkuje napój „Blutquick”, który jest sprzedawany jako suplement diety. Napój zawiera składniki pochodzące z produkcji ekologicznej, ale także dodatek witamin pochodzenia nieroślinnego i glukonianu żelaza. Na opakowaniu znajduje się unijne logo produkcji ekologicznej i odniesienie do „kontrolowanych upraw ekologicznych”.

W styczniu 2012 r. niemieckie organy zakazały Herbarii umieszczania odniesień do chronionej produkcji ekologicznej, ponieważ prawo Unii zezwala na dodawanie witamin i minerałów do przetworzonych produktów oznaczonych jako „ekologiczne” tylko wtedy, gdy ich stosowanie jest wymagane przez prawo.

Trybunał Sprawiedliwości, rozpatrując wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym w pierwszej sprawie (sprawa [C-137/13](#)), orzekł, że stosowanie tych substancji uznaje się za wymagane przez prawo tylko wtedy, gdy przepis Unii lub zgodny z nim przepis krajowy bezpośrednio wymaga ich dodania do środka spożywczego, aby mógł być on sprzedawany. W przypadku witamin i glukonianu żelaza dodawanych do „Blutquick” wymóg ten nie był spełniony, w związku z czym skarga Herbarii została oddalona przez niemiecki sąd, który zwrócił się w tej sprawie do Trybunału.

Sprawa trafiła następnie do niemieckiego federalnego sądu administracyjnego, przed którym Herbaria nie kwestionowała już zakazu umieszczania logo produkcji ekologicznej Unii Europejskiej, ale podniosła nierówne traktowanie jej produktu i podobnego produktu importowanego ze Stanów Zjednoczonych.

Zgodnie z prawem europejskim Stany Zjednoczone są bowiem uznawane za **państwo trzecie**, którego **przepisy dotyczące produkcji ekologicznej i kontroli są równoważne** z ich przepisami Unii Europejskiej. Według Herbarii umożliwia to sprzedaż w Unii produktów ze Stanów Zjednoczonych zgodnych z ich przepisami dotyczącymi produkcji jako produktów ekologicznych. Sytuacja ta prowadzi do nierównego traktowania, ponieważ konkurencyjne produkty amerykańskie mogą być opatrzone unijnym logo produkcji ekologicznej bez zachowania obowiązujących w Unii przepisów dotyczących produkcji ekologicznej.

Niemiecki federalny sąd administracyjny zwrócił się do Trybunału z pytaniem w tej sprawie.

Trybunał orzekł w wyroku, że **tylko produkty spełniające wszystkie wymogi [rozporządzenia w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych](#) mogą mieć unijne logo produkcji ekologicznej**. Logo to nie może być zatem używane w odniesieniu do produktów wytwarzanych w państwie trzecim zgodnie z zasadami, które są jedynie równoważne z zasadami określonymi w prawie Unii. Zakaz ten obejmuje również stosowanie terminów odnoszących się do tej produkcji.

Trybunał podkreślił, że dopuszczenie, aby to logo i te terminy były stosowane zarówno w odniesieniu do produktów, które zostały wytworzone w Unii lub w państwach trzecich zgodnie z europejskimi przepisami dotyczącymi produkcji ekologicznej, jak i w odniesieniu do produktów, które zostały wytworzone w państwach trzecich zgodnie z przepisami jedynie równoważnymi z owymi przepisami, zaszkodziłoby uczciwej konkurencji

na rynku wewnętrznym. Mogłoby to również wprowadzić konsumentów w błąd, zaś racja bytu tego logo polega właśnie na informowaniu konsumentów w sposób jasny i jednoznaczny, że produkt jest w pełni zgodny ze wszystkimi wymogami ustanowionymi w tym rozporządzeniu.

Niemniej Trybunał orzekł, że logo produkcji ekologicznej państwa trzeciego może być używane w odniesieniu do produktów wytwarzanych w tym państwie, nawet jeśli zawiera ono terminy odnoszące się do produkcji ekologicznej.

Logo produkcji ekologicznej Unii Europejskiej

[Logo produkcji ekologicznej Unii Europejskiej](#) nadaje produktom ekologicznym z Unii spójną tożsamość wizualną. Ułatwia konsumentom rozpoznanie produktów ekologicznych i pomaga rolnikom we wprowadzaniu ich do obrotu w całej Unii.

Logo produkcji ekologicznej można używać wyłącznie w przypadku produktów, które uzyskały certyfikat produkcji ekologicznej wydawany przez upoważnioną jednostkę lub organ, gwarantujący, że wyroby spełniają surowe warunki dotyczące metody produkcji, przetwarzania, transportu i przechowywania. Logo można stosować wyłącznie na produktach, które zawierają co najmniej 95 % składników ekologicznych i ponadto spełniają inne surowe warunki w odniesieniu do pozostałych 5 % składników. Ten sam składnik nie może być obecny równocześnie w formie ekologicznej i nieekologicznej.

Rozporządzenie 2018/848

[Rozporządzenie 2018/848 w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych](#) ma na celu zapewnienie uczciwej konkurencji, prawidłowego funkcjonowania rynku wewnętrznego w tym sektorze oraz zaufania konsumentów do produktów oznakowanych jako ekologiczne.

Rozporządzenie określa ogólne i szczegółowe zasady produkcji. Jeśli chodzi o znakowanie, wymaga ono przestrzegania przepisów dotyczących informacji dla konsumentów, w szczególności w celu uniknięcia dezorientacji lub wprowadzenia w błąd. Określa również szczegółowe przepisy dotyczące znakowania produktów ekologicznych i produktów w okresie konwersji, w celu ochrony interesów zarówno podmiotów gospodarczych – które chcą, aby ich produkty były prawidłowo identyfikowane i korzystały z zasad uczciwej konkurencji – jak i konsumentów.

Inne orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości dotyczące produktów ekologicznych

Wyrok z dnia 12 października 2017 r., *Kamin und Grill Shop* ([C-289/16](#)).

Zgodnie z [rozporządzeniem 834/2007 w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych](#) podmiot wprowadzający do obrotu produkty ekologiczne jest zobowiązany do poddania swojego przedsiębiorstwa systemowi kontroli. Podmioty, które odsprzedają produkty bezpośrednio konsumentowi lub użytkownikowi końcowemu, mogą być zwolnione z tego obowiązku pod pewnymi warunkami. Trybunał Sprawiedliwości orzekł, że jest niezbędne, by sprzedaż była

prowadzona przy jednoczesnej obecności podmiotu gospodarczego lub jego personelu zajmującego się sprzedażą oraz konsumenta końcowego. W związku z tym podmioty sprzedające te produkty do obrotu online nie mogą skorzystać z tego zwolnienia.

Wyrok z dnia 26 lutego 2019 r., *Œuvre d'assistance aux bêtes d'abattoirs* ([C-497/17](#))

[Rozporządzenie 834/2007](#) nie zezwala na stosowanie unijnego logo produkcji ekologicznej na produktach pochodzących ze zwierząt poddanych ubojowi rytualnemu bez uprzedniego ogłoszenia, przeprowadzonemu zgodnie z warunkami określonymi w [rozporządzeniu 1099/2009 w sprawie ochrony zwierząt podczas ich uśmiercania](#).

Wyrok z dnia 29 kwietnia 2021 r., *Natumi* ([C-815/19](#))

[Rozporządzenie 889/2008 ustanawiające szczegółowe zasady wdrażania rozporządzenia 834/2007](#), zakazuje stosowania proszku uzyskanego z osadów glonu *Lithothamnium calcareum*, które są czyszczone, suszone i rozdrabniane, jako nieekologicznego składnika pochodzenia rolniczego przy przetwarzaniu żywności ekologicznej, takiej jak napoje ekologiczne na bazie ryżu i soi, w celu jej wzbogacenia w wapń.

Fokus Publiczny dostęp do umów zakupu szczepionek na COVID-19

Wyroki *Auken i in./Komisja* i *Courtois i in./Komisja* ([T-689/21](#) i [T-761/21](#))

W czerwcu 2020 r. Unia Europejska wdrożyła strategię zakupów szczepionek na COVID-19. W tym kontekście Komisja podpisała umowę z 27 państwami członkowskimi upoważniającą ją do zawierania w ich imieniu z producentami umów zakupu z wyprzedzeniem.

Ponieważ szybkie wykonanie szczepień leży w interesie zdrowia publicznego, czas opracowania przez firmy farmaceutyczne szczepionek uległ skróceniu. Aby zrekompensować ryzyko ponoszone przez te firmy, Komisja i państwa członkowskie włączyły do swojej strategii szczepień zasadę podziału ryzyka między producentem a państwami członkowskimi, ograniczając w ten sposób odpowiedzialność producenta w przypadku niepożądanych skutków jego produktu.

Wersje umów podane do publicznej wiadomości zostały okrojone, z pominięciem informacji o ryzyku finansowym, darowiznach lub odsprzedaży, a także deklaracji o braku konfliktu interesów.

W 2021 r. obywatele i posłowie do Parlamentu Europejskiego zakwestionowali częściową odmowę Komisji Europejskiej udzielenia pełnego dostępu do niektórych dokumentów związanych z umowami zakupu szczepionek w 2020 r. Wnioski o dostęp dotyczyły klauzul odszkodowawczych dla firm farmaceutycznych. Zgodnie z tymi klauzulami laboratoria miały obowiązek wypłaty odszkodowania poszkodowanym w przypadku umyślnych uchybień lub poważnych uchybień w trakcie produkcji, natomiast w pozostałych przypadkach odpowiedzialność ta spoczywała na państwach członkowskich.

Obywatele i posłowie domagali się również dostępu do oświadczeń o braku konfliktu interesów członków zespołu negocjacyjnego w sprawie zakupu szczepionek. Chcieli oni naświetlić sposób prowadzenia negocjacji, w szczególności w sprawie gigakontraktu z maja 2021 r. na zakup 1,8 mld dodatkowych dawek szczepionki za kwotę 35 mld EUR.

Komisja udzieliła jedynie częściowego dostępu do tych dokumentów i opublikowała ich zredagowane wersje, powołując się na tajemnicę handlową i ochronę prywatności życia prywatnego.

Sąd stwierdził częściową nieważność decyzji Komisji w wyniku dwóch skarg.

Jeśli chodzi o wniosek o szerszy dostęp do **klauzul odszkodowawczych**, Sąd wskazał, że powód, dla którego zostały one włączone do umów, mianowicie zrekompensowanie ryzyka ponoszonego przez przedsiębiorstwa farmaceutyczne w związku ze skróceniem terminu opracowania szczepionek, został uznany przez państwa członkowskie i był dostępny do publicznej wiadomości. Stwierdził, że Komisja nie wykazała, w jaki sposób szerszy

dostęp do tych klauzul, do niektórych definicji umownych (np. „umyślnego uchybienia” i „wszelkich możliwych racjonalnych starań”) oraz do postanowień umownych dotyczących darowizn i odsprzedaży szczepionek mógłby realnie i rzeczywiście naruszyć interesy handlowe danych firm farmaceutycznych.

W odniesieniu do wniosku o ujawnienie – w oświadczeniach o braku konfliktu interesów – **tożsamości członków zespołu negocjacyjnego** Sąd potwierdził, że miał on na celu interes publiczny. Jedynie mając dostęp do ich danych można było sprawdzić, czy członkowie zespołu negocjacyjnego nie znajdują się w sytuacji konfliktu interesów. Przejrzystość procesu negocjowania umów wzmacnia zaś zaufanie obywateli Unii do strategii Komisji w zakresie szczepionek i pomaga zwalczać rozpowszechnianie fałszywych informacji. Sąd orzekł więc, że Komisja nie wyważyła prawidłowo wchodzących w grę interesów związanych z brakiem konfliktu interesów i ryzykiem naruszenia życia prywatnego.

Publiczny dostęp do dokumentów: kluczowy czynnik przejrzystości

[Rozporządzenie \(WE\) nr 1049/2001](#) Parlamentu Europejskiego i Rady ma na celu zapewnienie społeczeństwu jak najszerzego prawa dostępu do dokumentów Parlamentu, Rady i Komisji. Ma ono na celu wzmocnienie przejrzystości, legitymacji i odpowiedzialności instytucji.

Prawo to nie jest jednak bezwzględne. Istnieją wyjątki mające na celu ochronę określonych interesów publicznych lub prywatnych, takich jak bezpieczeństwo publiczne, poufność wewnętrznych obrad i opinii prawnych, interesy finansowe, gospodarcze lub handlowe, czy też ochrona danych osobowych.

Instytucje muszą zachować równowagę między przejrzystością a ochroną tych interesów, oceniając w każdym przypadku, czy ujawnienie może im zaszkodzić. Wreszcie ujawnienie informacji może być wymagane, jeśli zostanie wykazany nadrzędny interes publiczny.

W przypadku odmowy dostępu wnioskodawca może zwrócić się o ponowne rozpatrzenie sprawy przez zainteresowaną instytucję, a następnie – w przypadku ponownej odmowy dostępu – skierować sprawę do Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich lub wnieść skargę do Sądu Unii Europejskiej.

Zasady ustanowione przez Sąd i Trybunał Sprawiedliwości

W wyroku *De Capitani/Parlament* ([T-540/15](#)) Sąd orzekł, że instytucje unijne mogą odmówić dostępu do niektórych dokumentów związanych z procesem legislacyjnym tylko w należycie uzasadnionych przypadkach.

Instytucja lub organ, które odmawiają dostępu, musi wykazać, w czym mogłoby to zagrazić w „konkretny, rzeczywisty i rozsądnie przewidywalny” sposób interesowi chronionemu przez któryś z przewidzianych w rozporządzeniu nr 1049/2001 wyjątków. Jak Trybunał Sprawiedliwości orzekł już w wyroku *ClientEarth/Komisja* ([C-57/16 P](#)),

hipotetyczne lub niejasne zagrożenie temu interesowi nie jest wystarczające do uzasadnienia takiej odmowy.

Kwestia dostępu do pism procesowych składanych przez państwo członkowskie lub instytucję w postępowaniu przed Trybunałem Sprawiedliwości Unii Europejskiej została poruszona w kilku ważnych wyrokach. W sprawie *Komisja/Breyer* ([C-213/15 P](#)) Trybunał Sprawiedliwości orzekł, że pisma procesowe państwa członkowskiego będące w posiadaniu Komisji wchodzą w zakres rozporządzenia nr 1049/2001. O ile poufność tych pism procesowych musi być zachowana w trakcie postępowania sądowego, o tyle Komisja nie może, bez dodatkowego uzasadnienia, odmówić dostępu do nich po zakończeniu postępowania.

Trybunał Sprawiedliwości ustanowił już to ogólne domniemanie nieujawniania informacji w trakcie postępowania sądowego w wyroku *Szwecja i in./API i Komisja* ([C-514/07 P](#), [C-528/07 P](#) i [C-532/07 P](#)) w odniesieniu do pism procesowych złożonych przez instytucję unijną. Jednakże po zakończeniu postępowania każdy wniosek musi zostać poddany indywidualnej ocenie w celu ustalenia, czy wyjątki przewidziane w rozporządzeniu mają zastosowanie.

Fokus Środki ograniczające przyjęte ze względu na działania podważające integralność terytorialną, suwerenność i niezależność Ukrainy lub im zagrażające

Wyroki: *Mazepin/Rada* z dnia 20 marca 2024 r. ([T-743/22](#)); *Fridman i in./Rada* i *Timchenko i Timchenko/Rada* z dnia 11 września 2024 r. ([T-635/22](#) i [T-644/22](#)); *NSD/Rada* z dnia 11 września 2024 r. ([T-494/22](#))

Środki ograniczające lub „sankcje” są kluczowym narzędziem polityki zagranicznej i bezpieczeństwa Unii Europejskiej. Mogą one przybrać formę zamrożenia aktywów, zakazu wjazdu na terytorium Unii lub sankcji gospodarczych. Ich celem jest obrona podstawowych wartości, podstawowych interesów i bezpieczeństwa Unii poprzez wywieranie presji na osoby lub podmioty, przeciwko którym są one skierowane, w tym rządy państw trzecich, w celu zmiany ich polityki lub zachowania.

Działania Rosji naruszające integralność terytorialną, suwerenność i niepodległość Ukrainy od 2014 r., a przede wszystkim jej napastnicza wojna rozpętana przeciwko temu państwu w 2022 r., nasiliły sankcje Unii wobec osób fizycznych i prawnych wspierających rosyjski rząd. Zasadność i zakres decyzji Rady w tej dziedzinie były kwestionowane, a do Sądu Unii Europejskiej wniesiono dziesiątki spraw.

Ukazują one poszukiwanie równowagi między rygorystycznym stosowaniem sankcji, niezbędnym dla ich skuteczności, a ochroną praw jednostki. Sąd potwierdził szerokie uprawnienia Unii do podejmowania działań przeciwko wsparciu gospodarczemu i materialnemu rządu rosyjskiego, wymagając jednocześnie dowodów i solidnego uzasadnienia przyjmowanych środków.

Wyrok *NSD/Rada* ([T-494/22](#))

Sąd **utrzymał w mocy** sankcje nałożone na rosyjską spółkę National Settlement Depository (NSD). Spółka ta, uznana przez Radę za kluczową dla systemu finansowego w Rosji, zapewniała wsparcie materialne i finansowe zarówno rosyjskiemu rządowi, jak i bankowi centralnemu.

Sąd zauważył, że jako instytucja finansowa o znaczeniu systemowym, NSD ułatwiła rządowi rosyjskiemu mobilizację znacznych zasobów, wykorzystywanych do działań mających na celu destabilizację Ukrainy. Sąd odrzucił również argumenty NSD, zgodnie z którymi środki ograniczające doprowadziły do zamrożenia środków należących do klientów nieobjętych sankcjami, i wskazał, że ci ostatni mogą wnieść powództwo do sądów krajowych w celu zakwestionowania naruszenia ich praw własności jako skutku ubocznego środków zastosowanych wobec NSD.

Wyrok *Mazepin/Rada* (T-743/22)

Sąd Unii Europejskiej **stwierdził nieważność** pozostawienia Nikity Mazepina, byłego kierowcy Formuły 1, w wykazie osób objętych sankcjami. Jego nazwisko zostało w nim umieszczone przez Radę ze względu na jego związek z ojcem, Dmitrijem Mazepinem, wpływowym biznesmenem, którego działalność generuje znaczne dochody dla rosyjskiego rządu i który miał być głównym sponsorem działalności swojego syna jako kierowcy wyścigowego w zespole Haas.

Sąd uznał, że związek między Dmitrijem Mazepinem a jego synem nie został dostatecznie wykazany, i zauważył w szczególności, że ten ostatni nie był już kierowcą wyścigowym we wspomnianym zespole w momencie wydania zaskarżonej decyzji. Ponadto Sąd podkreślił, że same stosunki rodzinne nie są wystarczające do udowodnienia wspólnych interesów, które uzasadniałyby utrzymanie sankcji wobec Nikity Mazepina.

Wyroki *Fridman i in./Rada* i *Timchenko i Timchenko/Rada* (T-635/22 i T-644/22)

Sąd **potwierdził**, że osoby i podmioty objęte sankcjami mają obowiązek zgłaszania swoich środków finansowych i współpracy z właściwymi organami w celu uniknięcia obchodzenia zamrożenia środków finansowych za pomocą konstrukcji prawnych i finansowych. Obowiązki te, wprowadzone przez Radę, zostały uznane za niezbędne do zagwarantowania skuteczności i jednolitości sankcji we wszystkich państwach członkowskich. Sąd oddalił również zarzuty, że Rada skorzystała z uprawnień prawnokarnych zastrzeżonych dla państw członkowskich, i uznał, że środki te nie miały charakteru karnego, a ich przyjęcie mieściło się w określonych prawem Unii ramach.

Sankcje Unii Europejskiej wobec Rosji

Od marca 2014 r. Unia stopniowo nakładała na Rosję ukierunkowane środki ograniczające, w szczególności w odpowiedzi na nielegalną aneksję Krymu (2014 r.) i agresję militarną przeciwko Ukrainie (2022 r.).

Środki te mają na celu osłabienie bazy gospodarczej Rosji, pozbawienie jej krytycznych technologii i rynków oraz znaczne ograniczenie jej zdolności wojennych. Unia przyjęła również sankcje wobec Białorusi, Iranu i Korei Północnej w odpowiedzi na ich wsparcie dla Rosji w wojnie przeciwko Ukrainie.

Sankcje odnoszą się do ponad 2300 osób i podmiotów (banków, partii politycznych, przedsiębiorstw, grup paramilitarnych). Obejmują one:

- zakaz wjazdu na terytorium Unii Europejskiej;
- zamrożenie aktywów;
- zamrożenie środków finansowych.

Rada szacuje wartość prywatnych aktywów zamrożonych w Unii na 24,9 mld EUR. Aktywa centralnego banku Rosji zablokowane w Unii wynoszą 210 mld EUR.

Środki ograniczające nałożone na mocy decyzji Rady są **stale monitorowane**. W stosownych przypadkach ich stosowanie przedłuża się lub są one zmieniane, jeżeli Rada uzna, że ich cele nie są osiągane.

Przegląd najważniejszych orzeczeń roku

Prawa podstawowe

Unia Europejska zapewnia ochronę praw podstawowych, w szczególności poprzez kartę praw podstawowych, która zawiera wykaz indywidualnych, obywatelskich, politycznych, gospodarczych i społecznych praw obywateli europejskich. Poszanowanie praw człowieka jest jedną z wartości, na których opiera się Unia, a także podstawowym obowiązkiem przy realizacji jej polityk i programów.

Karta praw podstawowych Unii Europejskiej – wiążące zasady o konkretnych skutkach

[Obejrzyj film na YouTube](#)

W 2022 r., w odpowiedzi na nasilenie rosyjskiej agresji przeciwko Ukrainie, Rada Unii Europejskiej przyjęła sankcje mające na celu wywarcie presji na Rosję. Środki te obejmują zakaz świadczenia usług doradztwa prawnego na rzecz rządu Rosji i osób prawnych, podmiotów lub jednostek z siedzibą w Rosji. Belgijscy i francuscy prawnicy zwrócili się do Sądu Unii Europejskiej o uchylenie tego zakazu. Ich zdaniem narusza on prawa podstawowe gwarantujące dostęp do porad prawnych adwokata. Sąd przypomniał, że każdy ma prawo do skutecznej ochrony sądowej, która obejmuje prawo do uzyskania porady prawnej i skorzystania z pomocy przedstawiciela będącego adwokatem w kontekście aktualnego lub prawdopodobnego postępowania spornego. Wskazał jednak, że kwestionowany zakaz nie ma zastosowania do usług doradztwa prawnego związanych z postępowaniami sądowymi ani świadczonych na rzecz osób fizycznych. W konsekwencji Sąd oddalił skargi.

Wyroki *Ordre néerlandais des avocats du barreau de Bruxelles i in./Rada, Ordre des avocats à la cour de Paris i Couturier/Rada* oraz *ACE/Rada* z dnia 2 października 2024 r. ([T-797/22](#), [T-798/22](#) i [T-828/22](#))

W 2006 r. gazeta *Le Monde* opublikowała artykuł łączący klub piłkarski Real Madryt z pogłoskami o dopingu. Dziennik został skazany w Hiszpanii za zniesławienie i zakwestionował wykonanie tego wyroku we Francji w imię wolności prasy. Trybunał Sprawiedliwości, do którego wystąpił francuski sąd kasacyjny, orzekł, że wzajemne uznawanie wyroków może być ograniczone, jeżeli w sposób oczywisty narusza prawa podstawowe. Zdaniem Trybunału nieproporcjonalne sankcje wobec mediów, takie jak nadmierne odszkodowania, grożą zniechęceniem prasy do zajmowania się sprawami leżącymi w interesie publicznym, co jest niezgodne z demokratycznymi wartościami Unii Europejskiej.

Wyrok *Real Madrid Club de Fútbol* z dnia 4 października 2024 r. ([C-633/22](#))

Dane osobowe

Unia Europejska ma szczegółowe regulacje dotyczące ochrony danych osobowych.

Przetwarzanie i przechowywanie takich danych musi być zgodne z określonymi w przepisach warunkami legalności i ograniczone do tego, co jest ściśle niezbędne, oraz nie może w sposób nieproporcjonalny naruszać prawa do prywatności.

Trybunał Sprawiedliwości w rzeczywistości cyfrowej

[Obejrzyj film na YouTube](#)

Obywatel niemiecki zaskarżył do niemieckiego sądu odmowę miasta Wiesbaden wydania mu nowego dowodu osobistego bez umieszczenia w nim jego odcisków palców. Niemiecki sąd zwrócił się do Trybunału Sprawiedliwości o zweryfikowanie ważności rozporządzenia Unii przewidującego obowiązek umieszczania dwóch odcisków palców na nośniku danych dowodów osobistych. Trybunał orzekł, że obowiązek ten, uzasadniony potrzebą zwalczania wytwarzania fałszywych dowodów osobistych i oszustw dotyczących tożsamości, jest zgodny z podstawowymi prawami do poszanowania życia prywatnego i ochrony danych osobowych. Stwierdził jednak nieważność rozporządzenia, przyjętego na niewłaściwej podstawie prawnej, i utrzymał jego skutki do dnia 31 grudnia 2026 r., aby umożliwić przyjęcie nowego aktu prawnego. Rozporządzenie zostało bowiem przyjęte na niewłaściwej podstawie art. 21 ust. 2 TFUE (swobodne przemieszczanie się obywateli) zamiast art. 77 ust. 3 TFUE (przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości), która wymaga jednomyślności w Radzie.

Wyrok *Landeshauptstadt Wiesbaden* z dnia 21 marca 2024 r. ([C-61/22](#))

Pewna osoba została wpisana do rejestru policyjnego Bułgarii w ramach dochodzenia w sprawie składania fałszywych zeznań. Osoba ta została skazana na karę roku ograniczenia wolności, odbyła ją, po czym złożyła wniosek o wykreślenie z rejestru. Zgodnie z prawem bułgarskim jej dane są przechowywane w tym rejestrze bez ograniczenia czasowego innego niż śmierć tej osoby. Bułgarski najwyższy sąd administracyjny skierował do Trybunału Sprawiedliwości pytania w przedmiocie zgodności tych przepisów z prawem Unii. Trybunał odpowiedział, że ogólne i niezróżnicowane przechowywanie danych biometrycznych i genetycznych osób skazanych za przestępstwo jest sprzeczne z prawem Unii. Przepisy krajowe powinny przewidywać obowiązek okresowego przeglądu przez administratora danych, czy to przechowywanie jest nadal niezbędne i umożliwiać zainteresowanej osobie żądanie usunięcia tych danych, w razie gdyby tak już nie było.

Wyrok *Direktor na Glavna direksia „Natsionalna politsia” pri MVR – Sofia* z dnia 30 stycznia 2024 r. ([C-118/22](#))

W dwóch odrębnych orzeczeniach Trybunał Sprawiedliwości przedstawił kluczowe wyjaśnienia dotyczące uprawnień dochodzeniowych władz.

W sprawie dotyczącej francuskiego dekretu mającego na celu ochronę utworów objętych prawem autorskim lub prawem pokrewnym przed naruszeniami popełnianymi w Internecie Trybunał wyjaśnił, że państwa członkowskie mogą nałożyć na dostawców dostępu do Internetu obowiązek uogólnionego i nieodróżnicowanego przechowywania adresów IP, aby umożliwić właściwemu organowi publicznemu zidentyfikowanie osoby podejrzanej o popełnienie czynu zabronionego. Przechowywanie to nie może jednak pozwalać na wyciągnięcie precyzyjnych wniosków na temat życia prywatnego danej osoby. Aby to osiągnąć zasady przechowywania powinny zapewniać rzeczywiście szczelne odseparowanie poszczególnych kategorii przechowywanych danych. Jeżeli, w nietypowych sytuacjach, specyfika krajowej procedury regulującej taki dostęp może, poprzez powiązanie zebranych danych i informacji, pozwolić na wyciągnięcie precyzyjnych wniosków na temat życia prywatnego osoby, której dane dotyczą, dostęp powinien być uzależniony od uprzedniej kontroli sądu lub niezależnego organu administracyjnego.

Wyrok *La Quadrature du Net II* z dnia 30 kwietnia 2024 r. ([C-470/21](#))

W austriackiej sprawie policja próbowała odblokować telefon komórkowy odbiorcy paczki zawierającej marihuanę. Zapytany o ważność tego dochodzenia w odniesieniu do dyrektywy w sprawie ochrony danych osobowych wykorzystywanych przez policję i organy sądowe, Trybunał Sprawiedliwości stwierdził, że możliwość uzyskania dostępu do danych przechowywanych w telefonie komórkowym niekoniecznie jest ograniczona do walki z poważną przestępczością. Gdyby tak było, powstałoby ryzyko bezkarności przestępstw w ujęciu ogólnym, a tym samym podważenia procesu tworzenia przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości w Unii. Taki dostęp, który stanowi poważną ingerencję w prawa osób, których dane dotyczą, do ochrony ich danych osobowych, wymaga jednak uprzedniej zgody sądu lub niezależnego organu i musi być proporcjonalny. Ustawodawca krajowy powinien określić ponadto elementy, które należy wziąć pod uwagę przy takim dostępie, w szczególności charakter rozpatrywanych czynów, a właściciel telefonu musi zostać powiadomiony o tym po ustaleniu, że przekazanie takich informacji nie zagrozi prowadzonemu dochodzeniu.

Wyrok *Bezirkshauptmannschaft Landeck* z dnia 4 października 2024 r. ([C-548/21](#))

Równość traktowania a prawo pracy

W Unii Europejskiej jest ponad 200 milionów pracowników. Wielu obywateli korzysta zatem bezpośrednio z przepisów europejskiego prawa pracy, które ustanawia minimalne standardy w zakresie warunków pracy i zatrudnienia, a tym samym uzupełnia politykę prowadzoną przez państwa członkowskie.

Trybunał Sprawiedliwości: zapewnienie równości traktowania i ochrona praw mniejszości

[Obejrzyj film na YouTube](#)

Pracownik służby publicznej w gminie Copertino (Włochy) wypowiedział umowę o pracę w celu przejścia na wcześniejszą emeryturę i zażądał wypłaty ekwiwalentu pieniężnego za niewykorzystane dni urlopu. Włoskie ustawodawstwo wyklucza jednak to prawo dla pracowników sektora publicznego. Trybunał Sprawiedliwości, zapytany o wykładnię [dyrektywy w sprawie czasu pracy](#), potwierdził, że pracownik ma prawo do ekwiwalentu pieniężnego, jeśli nie wykorzystał całego urlopu przed zakończeniem umowy zatrudnienia, nawet w przypadku jej dobrowolnego wypowiedzenia. Względy ekonomiczne, takie jak zarządzanie wydatkami publicznymi, nie mogą uzasadniać pozbawienia tego prawa. Wyjątkiem może być jednak sytuacja, w której pracownik rozmyślnie nie wystąpił o urlop, a pracodawca poinformował go dostatecznie o ryzyku utraty urlopu i zachęcał go do wykorzystania tego urlopu.

Wyrok *Comune di Copertino* z dnia 18 stycznia 2024 r. ([C-218/22](#))

Były zawodowy piłkarz z Francji uznał, że niektóre przepisy FIFA utrudniły jego zatrudnienie przez belgijski klub i zakwestionował je przed belgijskimi sądami. Zasady te, wynikające z przepisów FIFA dotyczących statusu i transferu zawodników, przewidują obowiązek odszkodowania zarówno ze strony zawodnika, jak i jego nowego klubu, jeśli zawodnik zerwie kontrakt bez „uzasadnionych przyczyn” przed upływem okresu jego obowiązywania. Przepisy te przewidują ponadto możliwość sankcji sportowych, na przykład zakaz zatrudniania przez nowy klub nowych zawodników, oraz uniemożliwiają wydanie certyfikatu międzynarodowego transferu, dopóki istnieje spór dotyczący zerwania umowy. Trybunał Sprawiedliwości, do którego zwrócił się sąd apelacyjny w Mons, orzekł, że przepisy te nie są zgodne ze swobodnym przepływem pracowników i unijnym prawem konkurencji.

Wyrok *FIFA* z dnia 4 października 2024 r. ([C-650/22](#))

Obywatelstwo europejskie

Każda osoba posiadająca obywatelstwo państwa członkowskiego jest automatycznie obywatelem Unii Europejskiej. Obywatelstwo Unii ma charakter dodatkowy w stosunku do obywatelstwa krajowego, nie zastępuje go jednak. Obywatelom Unii przysługują szczególne prawa gwarantowane przez traktaty europejskie.

Komisja Europejska wniosła skargę do Trybunału Sprawiedliwości przeciwko Republice Czeskiej i Polsce na tej podstawie, że te państwa członkowskie przyznają prawo do uzyskania członkostwa w partii politycznej wyłącznie swoim obywatelom. Zdaniem Komisji sytuacja ta stawia obywateli Unii mieszkających w tych dwóch państwach, jednak niebędących ich obywatelami, w mniej korzystnej sytuacji, jeśli chodzi o prawo kandydowania w wyborach lokalnych i europejskich. Trybunał przyznał Komisji rację i stwierdził, że Republika Czeska i Polska naruszyły swoje zobowiązania wynikające z traktatów. Obywatele Unii mający miejsce zamieszkania w państwie członkowskim, którego nie są obywatelami, powinni mieć równy dostęp do środków, w tym członkostwa w partii politycznej, jakimi dysponują obywatele tego państwa członkowskiego, do celów skutecznego wykonywania swoich praw wyborczych. Trybunał orzekł, że ta różnica w traktowaniu nie może być uzasadniona względami związanymi z poszanowaniem tożsamości narodowej Polski lub Republiki Czeskiej.

Wyroki *Komisja/Republika Czeska* ([C-808/21](#)) i *Komisja/Polska* z dnia 19 listopada 2024 r. ([C-814/21](#))

Trybunał Sprawiedliwości orzekł, że państwo członkowskie nie może odmówić uznania zmiany imienia i tożsamości płciowej uzyskanej zgodnie z prawem w innym państwie członkowskim. Odmowa ta stanowi przeszkodę w wykonywaniu prawa do swobodnego przemieszczania się i pobytu w Unii. Tożsamość osobista, w tym imię i płeć, ma fundamentalne znaczenie, w związku z czym taka odmowa stwarza trudności administracyjne i prywatne sprzeczne z prawem Unii.

Wyrok *Mirin* z dnia 4 października 2024 r. ([C-4/23](#))

Ochrona konsumentów

Europejska polityka ochrony konsumentów ma na celu ochronę zdrowia, bezpieczeństwa oraz ekonomicznych i prawnych interesów konsumentów bez względu na to, gdzie konkretnie na obszarze Unii mieszkają, podróżują czy dokonują zakupów.

Trybunał Sprawiedliwości: gwarantowanie praw konsumentów Unii Europejskiej

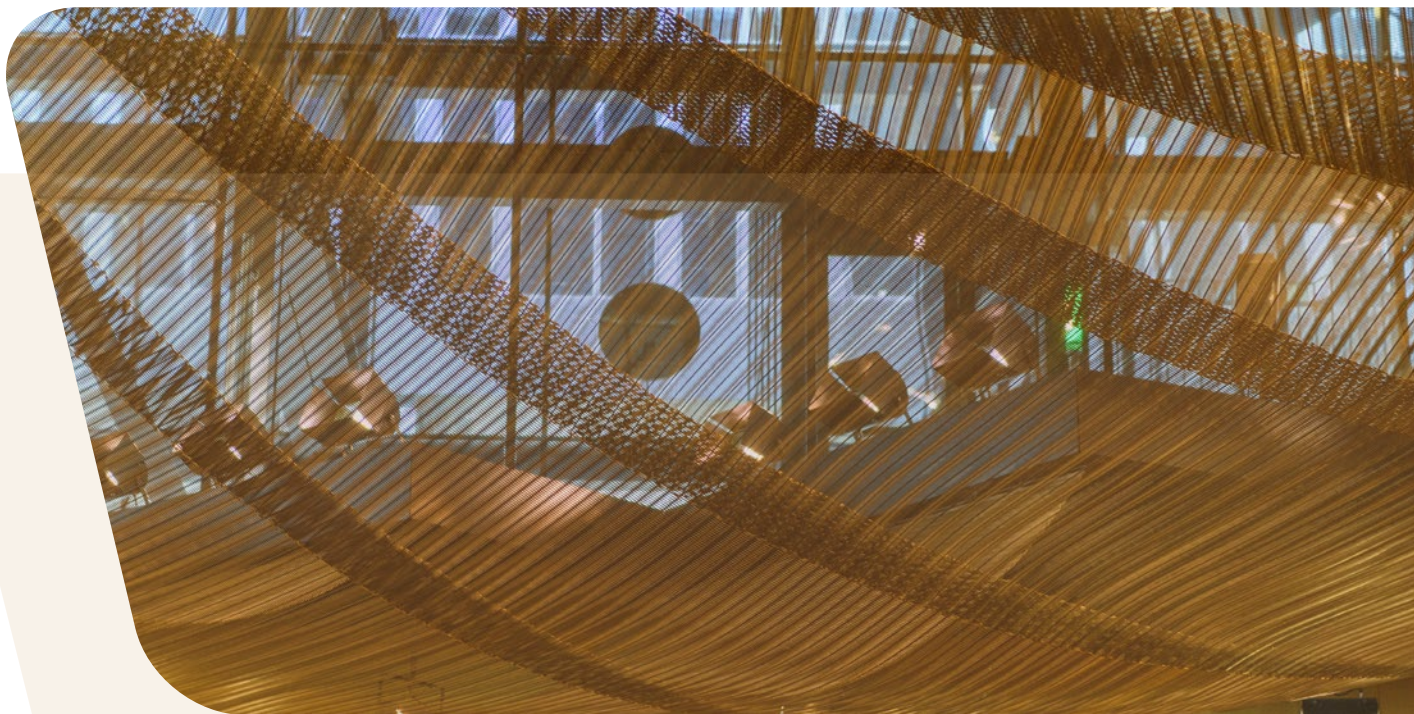
[Obejrzyj film na YouTube](#)

Niemieckie stowarzyszenie konsumentów zakwestionowało w niemieckim sądzie reklamę sieci supermarketów Aldi Süd dotyczącą obniżek cen. Zdaniem stowarzyszenia Aldi Süd nie jest uprawniona do obliczenia obniżki na podstawie ceny bezpośrednio poprzedzającej ofertę, lecz zgodnie z prawem Unii powinna to uczynić na podstawie najniższej ceny stosowanej w ciągu 30 ostatnich dni. W odpowiedzi na pytanie sądu niemieckiego Trybunał Sprawiedliwości potwierdził, że reklamowana obniżka powinna być obliczona na podstawie najniższej ceny z ostatnich 30 dni. Podmiotom gospodarczym uniemożliwia się tym samym wprowadzenie konsumenta w błąd poprzez podniesienie ceny przed ogłoszeniem obniżki ceny i przedstawianie w ten sposób fałszywych obniżek cen.

Wyrok *Aldi Süd* z dnia 26 września 2024 r. ([C-330/23](#))

Środowisko naturalne

Unia Europejska jest zaangażowana w ochronę i poprawę jakości środowiska oraz ochronę zdrowia ludzkiego. Jej podejście oparte jest na zasadach ostrożności i zapobiegania oraz na zasadzie „zanieczyszczający płaci”.

Trybunał Sprawiedliwości i ochrona środowiska

[Obejrzyj film na YouTube](#)

[Dyrektywa europejska](#) zakazuje od 2019 r. wprowadzania do obrotu produktów wykonanych z oksydegradowalnych tworzyw sztucznych, ulegających rozdrobnieniu pod wpływem utleniania. Brytyjskie spółki produkujące dodatek prooksydacyjny, który ich zdaniem umożliwia szybszą biodegradację tworzywa sztucznego niż ma to miejsce w przypadku oksydegradowalnego tworzywa sztucznego, wniosły sprawę do Sądu Unii Europejskiej. Żądały naprawienia szkody, jaką miały ponieść ze względu na zakaz wprowadzania do obrotu oksydegradowalnych tworzyw sztucznych, w zakresie, w jakim ów zakaz ma zastosowanie również do, jak to określają, „oksybiodegradowalnych” tworzyw sztucznych. Sąd oddalił skargę, uznawszy, że prawodawca europejski nie popełnił oczywistego błędu. Zgodnie z badaniami naukowymi biodegradacja tworzyw sztucznych zawierających dodatek prooksydacyjny jest niewielka, a nawet wcale nie zachodzi. Co więcej, ten rodzaj tworzywa sztucznego nie nadaje się do żadnej formy kompostowania. Wreszcie recykling tego tworzywa jest problematyczny, ponieważ obecna technologia nie pozwala na identyfikację i izolację tworzyw sztucznych zawierających dodatki prooksydacyjne od tradycyjnych tworzyw sztucznych.

Wyrok *Symphony Environmental Technologies i Symphony Environmental/Parlament i in.* z dnia 31 stycznia 2024 r. ([T-745/20](#))

Wilk, który jest gatunkiem podlegającym ścisłej ochronie na mocy [konwencji berneńskiej](#), stał się przedmiotem dwóch orzeczeń Trybunału Sprawiedliwości, w których Trybunał badał [dyrektywę siedliskową](#). W Austrii organizacje ekologiczne zakwestionowały przed sądem w Tyrolu tymczasowe zezwolenie na upolowanie wilka, który zabił wcześniej około 20 owiec. Trybunał potwierdził zakaz polowania na wilki w tym państwie członkowskim, uzasadniając to tym, że stan ochrony populacji tego gatunku nie jest właściwy. Ponadto w Hiszpanii stowarzyszenie na rzecz ochrony wilka iberyjskiego zaskarżyło ustawę wspólnoty autonomicznej Kastylia i León, wskazującej wilka jako gatunek, na którego osobniki można polować na terenach położonych na północ od rzeki Duero (gdzie może podlegać środkom gospodarowania, podczas gdy na południe od rzeki podlega ścisłej ochronie). W odpowiedzi na pytania hiszpańskiego sądu Trybunał orzekł, że wilk nie może zostać wskazany jako gatunek, na który można polować na szczeblu regionalnym, skoro stan jego ochrony jest niewłaściwy na poziomie krajowym.

Wyroki *WWF Österreich i in.* z dnia 11 lipca 2024 r. ([C-601/22](#)) i *ASCEL* z dnia 29 lipca 2024 r. ([C-436/22](#))

Stalownia Ilva, znajdująca się w Tarencie w Apulii (południowe Włochy), jest jedną z największych stalowni w Europie. W 2019 r. Europejski Trybunał Praw Człowieka stwierdził, że działalność tej stalowni wywołuje znaczące skutki dla środowiska i zdrowia zamieszkałych w pobliżu ludzi. Środki mające na celu zmniejszenie tego wpływu były planowane od 2012 r., ale ich wdrożenie było regularnie odkładane. Wielu mieszkańców okolic stalowni wszczęło sprawy przed włoskimi sądami. Trybunał Sprawiedliwości, do którego zwrócił się sąd w Mediolanie, uznał, że nie zostały spełnione istotne wymogi dotyczące udzielenia i utrzymania pozwolenia na prowadzenie działalności, wymagane przez [dyrektywę w sprawie emisji przemysłowych](#). Działalność stalowni będzie zatem musiała zostać zawieszona, jeśli okaże się, że stanowi ona poważne i znaczące zagrożenie dla środowiska i zdrowia ludzi.

Wyrok *Ilva i in.* z dnia 25 czerwca 2024 r. ([C-626/22](#))

Społeczeństwo informacyjne

Unia Europejska odgrywa kluczową rolę w rozwoju społeczeństwa informacyjnego. Ma na celu stworzenie środowiska sprzyjającego innowacjom i konkurencyjności przy jednoczesnej ochronie praw konsumentów i zapewnieniu pewności prawa. Zapewnia istnienie uczciwych i otwartych rynków cyfrowych oraz usuwa bariery dla transgranicznych usług online na rynku wewnętrznym, aby zapewnić ich swobodny przepływ.

Trybunał Sprawiedliwości w rzeczywistości cyfrowej

[Obejrzyj film na YouTube](#)

Włoska ustawa nałożyła obowiązki administracyjne na dostawców usług online mających siedzibę poza Włochami, takich jak Airbnb, Expedia, Google i Amazon, pod hasłem zapewnienia skutecznego stosowania prawa Unii. Usługodawcy ci muszą w szczególności uzyskać wpis w specjalnym rejestrze, przedstawiać sprawozdania gospodarcze i wносить wkłady finansowe. Trybunał Sprawiedliwości, do którego odwołał się włoski sąd, orzekł, że środki te są niezgodne z prawem Unii. Wskazał, że dostawcy usług online podlegają przede wszystkim ustawodawstwu państwa członkowskiego, w którym mają siedzibę, w tym przypadku Irlandii lub Luksemburga. Państwa członkowskie, takie jak Włochy, w których prowadzą one działalność, są związane zasadą wzajemnego uznawania i co do zasady nie mogą wprowadzać dodatkowych obowiązków, które mogłyby ograniczyć swobodę świadczenia tych usług.

Wyroki: *Airbnb Ireland* i *Amazon Services Europe* (sprawy połączone [C-662/22](#) i [C-667/22](#)), *Expedia* ([C-663/22](#)), *Google Ireland* i *Eg Vacation Rentals Ireland* (sprawy połączone [C-664/22](#) i [C-666/22](#)), *Amazon Services Europe* ([C-665/22](#)) z dnia 30 maja 2024 r.

Bytedance Ltd jest spółką, która za pośrednictwem swoich spółek zależnych udostępnia platformę internetowego serwisu społecznościowego TikTok. Komisja wskazała Bytedance jako strażnika dostępu na podstawie [aktu o rynkach cyfrowych \(DMA\)](#) i wymagała od niej przestrzegania ukierunkowanego zbioru obowiązków prawnych mających na celu umożliwienie innym przedsiębiorstwom konkurowania ze strażnikiem dostępu i zapobieganie niektórym nieuczciwym praktykom. Bytedance zaskarżyła tę decyzję. Sąd Unii Europejskiej wskazał, że prawodawca Unii przyjął akt o rynkach cyfrowych w celu poprawy funkcjonowania rynku wewnętrznego. Sąd zauważył, że kryteria określone w tym akcie, w szczególności wartość rynkowa na poziomie światowym i liczba użytkowników, zostały w tym przypadku spełnione i że Komisja słusznie uznała Bytedance za strażnika dostępu, a w związku z tym oddalił skargę.

Wyrok *Bytedance/Komisja* z dnia 17 lipca 2024 r. ([T-1077/23](#))

Konkurencja, pomoc państwa i tax rulings

Unia Europejska zapewnia przestrzeganie zasad chroniących wolną konkurencję. Praktyki, których celem lub skutkiem jest zapobieganie, ograniczanie lub zakłócanie konkurencji na rynku wewnętrznym, są zabronione i mogą podlegać karom grzywny. Pomoc państwa jest ponadto zakazana, gdy jest ona niezgodna ze wspólnym rynkiem, zaś Komisja pełni w tej dziedzinie istotną rolę nadzorczą, przyznaną jej na mocy traktatów.

Sąd UE – Zapewnianie przestrzegania prawa Unii przez jej instytucje

[Obejrzyj film na YouTube](#)

Projekt stałego połączenia przez cieśninę Fehmarn obejmuje tunel pod Morzem Bałtyckim między Rødby na duńskiej wyspie Lolland a Puttgarden w Niemczech. Duńskiemu przedsiębiorstwu publicznemu Femern A/S zostało powierzone finansowanie, budowa i eksploatacja tego stałego połączenia. Komisja zdecydowała, że środki finansowe przyznane Femern A/S przez Danię stanowią pomoc państwa, która jest jednak zgodna z rynkiem wewnętrznym. Dania i dwaj operatorzy promowi, Scandlines Danmark i Scandlines Deutschland, wnieśli o stwierdzenie nieważności tej decyzji do Sądu Unii Europejskiej. Sąd oddalił skargi na tej podstawie, że selektywna korzyść przyznana Femern A/S wzmocniła jego pozycję na rynku usług transportowych w stosunku do innych przedsiębiorstw na rynku i wpłynęła na handel między państwami członkowskimi. Projekt stałego połączenia leży jednak we wspólnym europejskim interesie i ma istotny wkład w realizację celów unijnej polityki transportowej.

Wyroki *Scandlines Danmark i Scandlines Deutschland/Komisja; Dania/Komisja i Scandlines Danmark i Scandlines Deutschland/Komisja* z dnia 28 lutego 2024 r. ([T-7/19, T-364/20 i T-390-20](#))

Qualcomm, amerykańska spółka produkująca chipy do telefonów i tabletów, została oskarżona przez Icerę o stosowanie drapieżnych cen. Po nabyciu Icery Nvidia przedstawiła nowe informacje na temat tych oskarżeń. W 2019 r. Komisja Europejska nałożyła na Qualcomm grzywnę w wysokości 242 mln EUR za nadużywanie pozycji dominującej, i oskarżyła ją o sprzedaż chipów Huawei i ZTE poniżej kosztów w celu wyeliminowania Icery, swojego konkurenta. Sąd Unii Europejskiej odrzucił większość argumentów Qualcomm, z wyjątkiem tych dotyczących obliczenia grzywny. Sąd orzekł, że Komisja bezzasadnie odstąpiła od swoich wytycznych z 2006 r. i obniżył grzywnę do 238,7 mln EUR.

Wyrok *Qualcomm/Komisja* z dnia 18 września 2024 r. ([T-671/19](#))

W 2017 r. Komisja Europejska nałożyła na Google'a grzywnę w wysokości około 2,4 mld EUR za nadużywanie pozycji dominującej na szeregu krajowych rynków wyszukiwania w Internecie. Komisja stwierdziła, że w 13 państwach Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG) Google preferował w wynikach wyszukiwania wyniki własnej porównywarki produktów w stosunku do wyników konkurencyjnych porównywarek produktów. Google przedstawiał swoje wyniki na pierwszym miejscu i wyróżniał je w przyciągających uwagę „ramkach”, natomiast wyniki wyszukiwania konkurencyjnych porównywarek ukazywały się jedynie jako zwykłe linki, często z pozycją obniżoną przez algorytmy. Sąd Unii Europejskiej utrzymał zasadniczo w mocy tę decyzję, a Trybunał Sprawiedliwości oddalił odwołanie Google'a i Alphabet i utrzymał w mocy grzywnę.

Wyrok *Google i Alphabet/Komisja (Google Shopping)* z dnia 10 września 2024 r. ([C-48/22 P](#))

Google uruchomił swoją platformę reklamową AdSense w 2003 r. Platforma ta umożliwia operatorom stron internetowych uzyskiwanie przychodów poprzez wyświetlanie reklam powiązanych z wyszukiwaniami użytkowników. Aby korzystać z tej usługi, niektórzy wydawcy stron internetowych musieli podpisać z Google'em umowy zawierające klauzule uniemożliwiające lub ograniczające wyświetlanie konkurencyjnych reklam. W 2019 r., w następstwie skarg kilku przedsiębiorstw, w tym Microsoftu i Expedit, Komisja Europejska nałożyła na Google'a grzywnę w wysokości 1,49 mld EUR za nadużywanie pozycji dominującej. W wyniku zaskarżenia decyzji Sąd Unii Europejskiej orzekł, że Komisja popełniła błąd w ocenie okresu obowiązywania klauzul i części rynku, którą obejmowały, a zatem nie wykazała prawidłowo istnienia nadużycia pozycji dominującej. Sąd stwierdził zatem nieważność tej decyzji w całości.

Wyrok *Google AdSense/Komisja* z dnia 18 września 2024 r. ([T-334/19](#))

W 2021 r. Komisja stwierdziła, że banki Deutsche Bank, Bank of America, Crédit Agricole i Credit Suisse (obecnie UBS Group) uczestniczyły w kartelu w sektorze obligacji ponadnarodowych, obligacji skarbowych i obligacji komunalnych, denominowanych w dolarach amerykańskich (zwanych „SSA”), wymieniając chronione informacje i koordynując swoje strategie tradingowe. Komisja nałożyła grzywny na Bank of America (12,6 mln EUR), Credit Suisse (11,9 mln EUR) i Crédit Agricole (3,9 mln EUR), podczas gdy Deutsche Bank został zwolniony z grzywny za współpracę. Orzekając w sprawie skargi wniesionej przez Crédit Agricole i Credit Suisse, Sąd Unii Europejskiej potwierdził stwierdzenie naruszenia przez Komisję i utrzymał w mocy grzywny nałożone w 2021 r.

Wyrok *Crédit Agricole i Crédit Agricole Corporate and Investment Bank/Komisja i UBS Group i Credit Suisse Securities (Europe)/Komisja* z dnia 6 listopada 2024 r. ([T-386/21](#) i [T-406/21](#))

W 2018 r. brytyjska spółka telekomunikacyjna Vodafone zgłosiła Komisji Europejskiej zamiar przejęcia kontroli nad działalnością telekomunikacyjną Liberty Global w Niemczech, Czechach, na Węgrzech i w Rumunii. Komisja Europejska wyraziła w 2019 r. zgodę z zastrzeżeniem spełnienia określonych warunków. Z obawy przed dominującą pozycją Vodafone na niektórych rynkach trzy niemieckie firmy wystąpiły do Sądu Unii Europejskiej o stwierdzenie nieważności decyzji Komisji. Sąd oddalił te skargi, uznawszy, że Komisja słusznie uznała, że strony koncentracji nie są konkurentami na rynkach właściwych, a mianowicie na rynku detalicznego świadczenia usług transmisji sygnału telewizyjnego w Niemczech.

Wyroki *NetCologne/Komisja*, *Deutsche Telekom/Komisja* i *Tele Columbus/Komisja* z dnia 13 listopada 2024 r. ([T-58/20](#), [T-64/20](#) i [T-69/20](#))

Podatki bezpośrednie zasadniczo leżą w gestii państw członkowskich. Muszą one jednak być zgodne z podstawowymi zasadami Unii, takimi jak zakaz pomocy państwa. W ten sposób Unia monitoruje zgodność z prawem interpretacji indywidualnych prawa podatkowego (tax rulings) państw członkowskich przyznających przedsiębiorstwom specjalne traktowanie podatkowe. W 2016 r. Komisja Europejska stwierdziła, że niektóre spółki z grupy Apple uzyskały w latach 1991–2014 korzyści podatkowe stanowiące pomoc państwa przyznaną przez Irlandię. Pomoc ta była związana z traktowaniem pod względem podatkowym zysków osiągniętych z działalności Apple poza Stanami Zjednoczonymi. W 2020 r. Sąd Unii Europejskiej stwierdził nieważność wydanej przez Komisję decyzji i uznał, że nie wykazała w wystarczający sposób istnienia selektywnej korzyści na rzecz tych przedsiębiorstw. Trybunał, orzekający w przedmiocie odwołania, uchylił wyrok Sądu, wydał ostateczne orzeczenie w sprawie, to jest, utrzymał decyzję Komisji w mocy. Irlandia przyznała Apple pomoc niezgodną z rynkiem wewnętrznym, gdyż przyznała spółce traktowanie podatkowe, które stanowi odstępstwo od irlandzkich przepisów dotyczących opodatkowania zysków spółek niebędących rezydentami. To państwo członkowskie jest zatem zobowiązane do odzyskania tej pomocy.

Wyrok *Komisja/Irlandia i in.* z dnia 10 września 2024 r. ([C-465/20 P](#))

Własność intelektualna

Uregulowania Unii Europejskiej przyjęte w celu ochrony własności intelektualnej (prawo autorskie) i przemysłowej (prawo znaków towarowych, ochrona wzorów) poprawia konkurencyjność przedsiębiorstw poprzez tworzenie środowiska sprzyjającego kreatywności i innowacyjności.

Sprawy z zakresu własności intelektualnej w Sądzie Unii Europejskiej

[Obejrzyj film na YouTube](#)

We wrześniu 2021 r. spółka Escobar Inc. (Portoryko, Stany Zjednoczone) wniosła do Urzędu Unii Europejskiej ds. Własności Intelektualnej (EUIPO) o rejestrację oznaczenia słownego Pablo Escobar jako unijnego znaku towarowego. Kolumbijczyk Pablo Escobar, który zmarł w 1993 r., jest uważany za barona narkotykowego i narkoterrorystę, założyciela kartelu z Medellín (Kolumbia). EUIPO odmówiło rejestracji znaku towarowego, uznawszy go za sprzeczny z porządkiem publicznym i dobrymi obyczajami. Gdy spółka Escobar odwołała się od tej odmowy, Sąd Unii Europejskiej potwierdził decyzję EUIPO, wskazawszy, że nazwisko Pabla Escobara kojarzy się z handlem narkotykami i narkoterroryzmem, przez co znak byłby postrzegany jako sprzeczny z podstawowymi normami moralnymi oraz niepodzielnymi i uniwersalnymi wartościami, na których opiera się Unia.

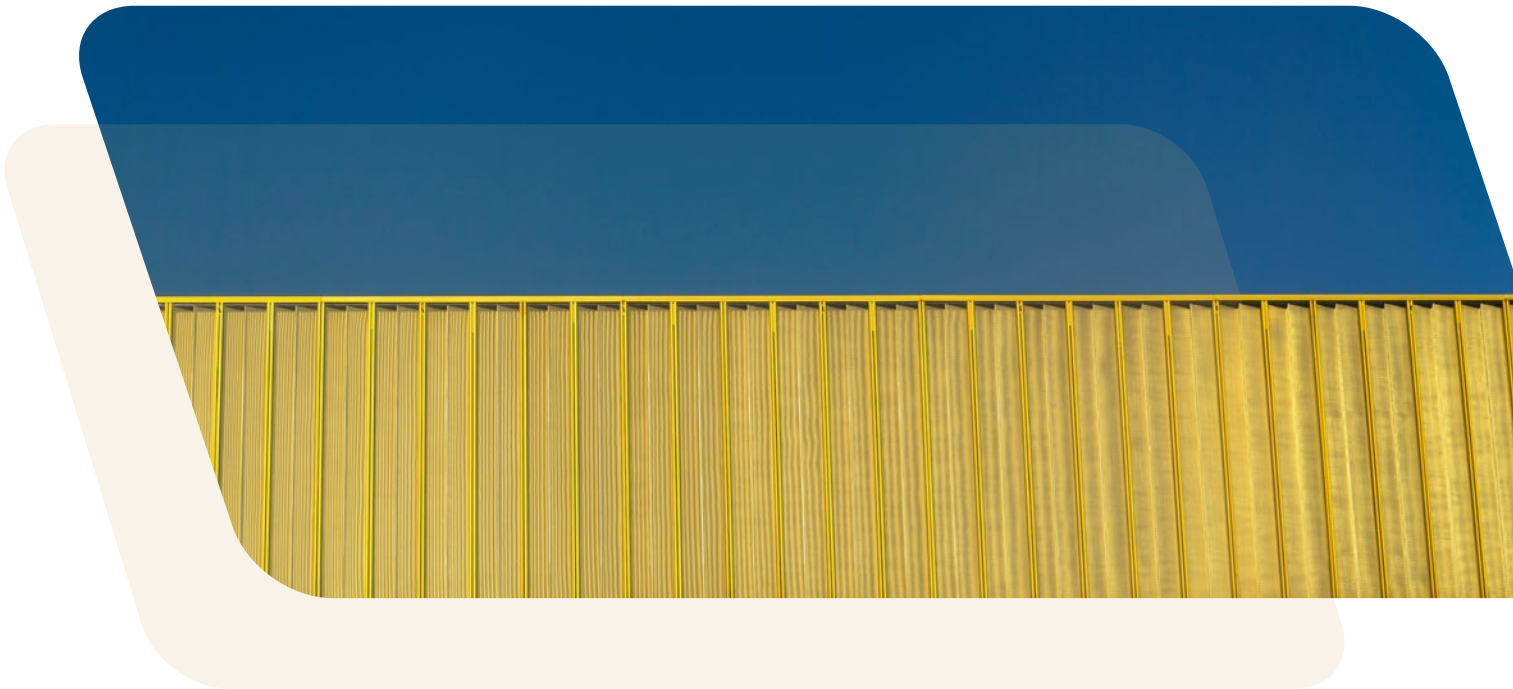

Wyrok *Escobar/EUIPO (Pablo Escobar)* z dnia 17 kwietnia 2024 r. ([T-255/23](#))

Unijny znak towarowy Big Mac został zarejestrowany w 1996 r. na rzecz amerykańskiej sieci McDonald's. W 2017 r., uznawszy, że znak ten nie był rzeczywiście używany w odniesieniu do niektórych towarów i usług, irlandzka sieć fast foodów Supermac's wystąpiła do EUIPO o stwierdzenie wygaśnięcia prawa do tego znaku. EUIPO uwzględniło wniosek Supermac's, ale tylko częściowo. Nieusatysfakcjonowany Supermac's skierował sprawę do Sądu Unii Europejskiej. Sąd jeszcze bardziej ograniczył ochronę przyznaną McDonald's w odniesieniu do znaku towarowego Big Mac. W rezultacie amerykańska sieć utraciła ten znak towarowy dla żywności przygotowywanej z wyrobów drobiowych i usług związanych z prowadzeniem restauracji i obiektów podjazdowych, a także przygotowywania posiłków na wynos. Sąd orzekł, że McDonald's nie wykazał, iż rzeczywiście używał znaku towarowego Big Mac w Unii przez nieprzerwany okres pięciu lat w odniesieniu do tych towarów i usług.

Wyrok *Supermac's/EUIPO McDonald's International Property (BIG MAC)* z dnia 5 czerwca 2024 r. ([T-58/23](#))

24 lutego 2022 r., w pierwszym dniu wielkoskalowej rosyjskiej inwazji na Ukrainę, Roman Gribov, ukraiński strażnik graniczny na Wyspie Węży na Morzu Czarnym, wzniósł w kierunku rosyjskich statków okrzyk wojenny: „Русский военный корабль, иди на **й” (w języku angielskim: „Russian warship, go f**k yourself”). Administration of the State Border Guard Service of Ukraine zgłosiła do EUIPO rejestrację znaku towarowego Unii Europejskiej składającego się z tego okrzyku wojennego i jego angielskiego tłumaczenia. EUIPO oddaliło ten wniosek. W następstwie skargi wniesionej przez ukraiński organ administracji Sąd Unii Europejskiej potwierdził tę odmowę. Uznał, że ta fraza, która stała się symbolem walki Ukrainy z rosyjską agresją, nie będzie postrzegana jako wskazanie pochodzenia handlowego.

Wyrok *Administration of the State Border Guard Service of Ukraine/EUIPO (RUSSIAN WARSHIP, GO F**K YOURSELF)* z dnia 13 listopada 2024 r. ([T-82/24](#))

W 2016 r. niemiecka spółka Puma uzyskała rejestrację w EUIPO wzoru wspólnotowego dla obuwia sportowego. Niderlandzka spółka Handelsmaatschappij J. Van Hilst zwróciła się do EUIPO o unieważnienie prawa do wzoru, twierdząc, że dwanaście miesięcy przed dokonaniem zgłoszenia do rejestracji piosenkarka Rihanna, nowo mianowana dyrektorka artystyczna Pumy, zamieściła na Instagramie zdjęcia, na których miała na sobie buty przedstawiające wzór o tych samych cechach. EUIPO uznało, że wzór został ujawniony przed zgłoszeniem do rejestracji, co uzasadniało jego unieważnienie. Sąd Unii Europejskiej oddalił odwołanie Pumy od decyzji EUIPO i potwierdził, że zdjęcia pobrane z przedmiotowego konta na Instagramie są wystarczające do wykazania ujawnienia wcześniejszego wzoru, ponieważ umożliwiają identyfikację wszystkich jego istotnych cech.

Wyrok *Puma/EUIPO – Handelsmaatschappij J. Van Hilst (Chaussures)* z dnia 6 marca 2024 r. ([T-647/22](#))

Polityka handlowa

Wspólna polityka handlowa jest wyłączną kompetencją Unii Europejskiej, na mocy której zawiera ona w szczególności międzynarodowe umowy handlowe. Dzięki temu, że Unia przemawia na arenie światowej jednym głosem, ma ona silną pozycję, jeśli chodzi o handel międzynarodowy. Działania Unii w tym obszarze muszą być jednak zgodne z unijnymi ramami konstytucyjnymi.

W 2019 r. porozumienia między UE a Marokiem dotyczące rybołówstwa i produktów rolnych zostały rozszerzone na terytorium Sahary Zachodniej bez wyraźnej zgody jej ludności. Front Polisario, uznany przez ONZ za uprzywilejowanego przedstawiciela ludności Saharawi, zaskarżył decyzje Rady Unii Europejskiej zatwierdzające te porozumienia do Sądu Unii Europejskiej, który stwierdził ich nieważność. W odwołaniu od wyroków Sądu Trybunał Sprawiedliwości orzekł, że umowy naruszają prawo międzynarodowe, ponieważ nie przeprowadzono odpowiednich konsultacji z ludnością Saharawi, która ma prawo do samostanowienia. Nie można było również domniemywać jej zgody, ponieważ umowy nie przyniosły ludności Saharawi żadnych konkretnych korzyści w postaci proporcjonalnej rekompensaty finansowej, uwzględniającej eksploatację zasobów naturalnych Sahary Zachodniej i wód do niej przyległych.

Wyroki *Komisja i Rada/Front Polisario* z dnia 4 października 2024 r. (sprawy połączone [C-778/21 P](#) i [C-798/21 P](#); sprawy połączone [C-779/21 P](#) i [C-799/21 P](#))

Francuski związek rolników zakwestionował przed francuskimi organami etykietowanie melonów i pomidorów uprawianych na terytorium Sahary Zachodniej. Przy eksporcie do Unii Europejskiej jako kraj pochodzenia podawano Maroko, co Confédération paysanne uznała za wprowadzające w błąd i sprzeczne z prawem międzynarodowym. Domagała się specjalnego etykietowania wskazującego ich prawdziwe pochodzenie. Trybunał Sprawiedliwości orzekł, że terytorium Sahary Zachodniej stanowi terytorium odrębne od terytorium Maroka w rozumieniu prawa UE. W rezultacie produkty z tego terytorium powinny wskazywać swoje prawdziwe pochodzenie, tj. Saharę Zachodnią, aby zapewnić przejrzystość informacji i uniknąć wprowadzania konsumentów w błąd. Trybunał orzekł jednak również, że państwa członkowskie, takie jak Francja, nie mogą jednostronnie przyjmować zakazów przywozu błędnie oznakowanych produktów. Jest to kompetencja przysługująca wyłącznie Unii Europejskiej w ramach jej wspólnej polityki handlowej.

Wyrok *Confédération paysanne (Melony i pomidory z Sahary Zachodniej)* z dnia 4 października 2024 r. ([C-399/22](#))

Migracja i azyl

Unia Europejska przyjęła zbiór norm w celu ustanowienia skutecznej, humanitarnej i bezpiecznej europejskiej polityki migracyjnej. Wspólny europejski system azylowy określa minimalne standardy traktowania wszystkich osób ubiegających się o azyl i rozpatrywania ich wniosków w całej Unii.

Zgodnie z [dyrektywą w sprawie kwalifikowania](#) osoby zarejestrowane w Agencji Narodów Zjednoczonych ds. Pomocy Uchodźcom Palestyńskim na Bliskim Wschodzie (UNRWA) są wyłączone z możliwości uzyskania statusu uchodźcy w Unii Europejskiej. Jednakże w przypadku ustania ochrony lub pomocy UNRWA osoby te powinny co do zasady otrzymać status uchodźcy. W kontekście sporu dotyczącego bezpieczeństwa pochodzenia palestyńskiego bułgarski sąd wystąpił do Trybunału Sprawiedliwości w celu wyjaśnienia kryteriów uznania, że pomoc ta ustała. Trybunał podkreślił, że biorąc pod uwagę sytuację panującą w Strefie Gazy, niezdolność UNRWA do zapewnienia godnych warunków życia lub minimalnych warunków bezpieczeństwa na danym obszarze stanowi takie zaprzestanie.

Wyrok *Zamestnik-predsedatel na Darzhavna agentsia za bezhantsite* (Status uchodźcy – bezpieczeństwo pochodzenia palestyńskiego) z dnia 13 czerwca 2024 r. ([C-563/22](#))

Trybunał Sprawiedliwości skazał Węgry za niewykonanie wyroku z dziedziny azylu wydanego przez Trybunał Sprawiedliwości w grudniu 2020 r. na zapłatę kary ryczałtowej w wysokości 200 mln EUR i okresowej kary pieniężnej w wysokości 1 mln EUR dziennie. Węgry uchybiły zobowiązaniom dotyczącym dostępu do procedury ochrony międzynarodowej, zatrzymywania osób ubiegających się o ochronę międzynarodową w strefach tranzytowych i wydalenia nielegalnie przebywających obywateli. Celowo uchylając się od stosowania wspólnej polityki Unii, Węgry dopuściły się poważnego naruszenia zasady solidarności między państwami członkowskimi i poważnie zagroziły jednoci prawa Unii. To bezprecedensowe i wyjątkowo poważne naruszenie skutkuje nieuzasadnionym przeniesieniem na inne państwa członkowskie odpowiedzialności za przyjmowanie osób ubiegających się o azyl i zajmowanie się nimi.

Wyrok *Komisja/Węgry* z dnia 13 czerwca 2024 r. (*Przyjmowanie osób ubiegających się o ochronę międzynarodową II*) ([C-123/22](#))

Współpraca sądowa

Przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości obejmuje środki mające na celu promowanie współpracy wymiarów sprawiedliwości między państwami członkowskimi.

Współpraca ta opiera się na wzajemnym uznawaniu wyroków i orzeczeń sądowych i ma na celu harmonizację przepisów krajowych w celu zwalczania przestępczości międzynarodowej poprzez zagwarantowanie ochrony praw ofiar, podejrzanych i zatrzymanych w Unii.

Włoski sąd nakazał mężczyźnie, będącemu sprawcą zabójstwa jego byłej partnerki, zapłatę odszkodowania członkom rodziny ofiary. Ponieważ jednak sprawca zabójstwa był niewypłacalny, państwo włoskie wypłaciło kompensatę wyłącznie dzieciom ofiary i jej małżonkowi. Rodzice, siostra i dzieci ofiary wytoczyli powództwo przed włoskim sądem, domagając się „sprawiedliwej i odpowiedniej” kompensaty. Trybunał Sprawiedliwości, zapytany o interpretację [dyrektywy w sprawie kompensaty dla ofiar przestępstw](#), orzekł, że system krajowy, który automatycznie wyłącza pozostałych członków rodziny z możliwości uzyskania jakiegokolwiek kompensaty jedynie ze względu na obecność innych członków rodziny, nie może prowadzić do „sprawiedliwej i odpowiedniej kompensaty” dla ofiar pośrednich. Taki system powinien być oparty na innych względach, takich jak materialne skutki śmierci danej osoby dla rodziny lub okoliczność, że wspomniani członkowie pozostawali na utrzymaniu osoby zmarłej.

Wyrok *Burdene* z dnia 7 listopada 2024 r. ([C-126/23](#))

Francuskiej policji udało się zinfiltrować usługę szyfrowanej komunikacji EncroChat, wykorzystywaną na całym świecie w szyfrowanych telefonach komórkowych do nielegalnego handlu narkotykami. Za pośrednictwem serwera Europolu niemiecki federalny urząd policji kryminalnej mógł zapoznać się z przechwyconymi danymi, które dotyczyły użytkowników EncroChat w Niemczech. W następstwie europejskich nakazów dochodzeniowych wydanych przez niemiecką prokuraturę francuski sąd zezwolił na przekazanie tych danych i ich wykorzystanie w postępowaniu karnym w Niemczech. Sąd krajowy w Berlinie zaczął się zastanawiać nad zgodnością z prawem tych decyzji. Trybunał Sprawiedliwości odpowiedział, że prokurator może, pod pewnymi warunkami, przyjąć europejski nakaz dochodzeniowy mający na celu uzyskanie przekazania dowodów już zebranych przez inne państwo członkowskie. Jego wydanie nie wymaga spełnienia warunków mających zastosowanie do postępowania dowodowego w państwie wydającym. Musi jednak istnieć możliwość następcej kontroli sądowej praw podstawowych zainteresowanych osób.

Wyrok *M.N. (EncroChat)* z dnia 30 kwietnia 2024 r. ([C-670/22](#))

Wspólna polityka zagraniczna i bezpieczeństwa

Środki ograniczające czy też „sankcje” są kluczowym instrumentem wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa (WPZiB) Unii Europejskiej. Wykorzystuje się je w ramach zintegrowanego i całościowego działania, które obejmuje w szczególności dialog polityczny. Unia ucieka się do nich w szczególności w celu chronienia wartości, podstawowych interesów i bezpieczeństwa Unii oraz zapobiegania konfliktom i wzmacniania bezpieczeństwa międzynarodowego. Sankcje mają na celu doprowadzenie do zmiany polityki lub zachowania osób lub podmiotów, wobec których są stosowane, w dążeniu do realizacji celów WPZiB.

W 2008 r. Unia Europejska ustanowiła misję cywilną Eulex Kosowo odpowiedzialną za prowadzenie dochodzeń w sprawie zbrodni i przestępstw oraz w sprawie osób zaginionych lub zabitych w Kosowie w 1999 r. W następnym roku Unia utworzyła panel weryfikujący, którego zadaniem było badanie skarg złożonych w związku z naruszeniami praw człowieka popełnionymi przez Eulex Kosowo w ramach wypełniania jego mandatu. W następstwie skarg złożonych przez KS i KD, członków rodzin osób zaginionych lub zabitych w Kosowie, panel weryfikujący stwierdził naruszenie szeregu praw podstawowych. Następnie KS i KD wszczęły przed Sądem Unii Europejskiej postępowanie, domagając się zadośćuczynienia za krzywdę, jaką miały one ponieść w związku z dochodzeniami prowadzonymi podczas misji Eulex Kosowo. Sąd uznał się za oczywiście niewłaściwy do rozpoznania tej skargi.

Trybunał Sprawiedliwości, orzekający w przedmiocie odwołania, objaśnił właściwość sądów Unii w zakresie wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa (WPZiB). Orzekł, że jest właściwy do dokonywania wykładni lub oceny zgodności z prawem działań lub zaniechań objętych zakresem WPZiB, które nie są bezpośrednio związane z decyzjami politycznymi lub strategicznymi (takich jak np. decyzje dotyczące zatrudnienia personelu Eulex Kosovo). Podkreślił, że tak ścisła interpretacja wyjątku od jego właściwości w dziedzinie WPZiB jest zgodna z prawem do skutecznej ochrony sądowej, powołując się przy tym na orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka. Trybunał uchylił zatem częściowo orzeczenie Sądu i orzekł, że sądy Unii Europejskiej są właściwe do orzekania w przedmiocie niektórych aktów lub zachowań, na które powołują się skarżący w swojej skardze o odszkodowanie.

Wyrok *KS i KD/Rada i in.* z dnia 10 września 2024 r. (sprawy połączone [C-29/22 P](#) i [C-44/22 P](#))

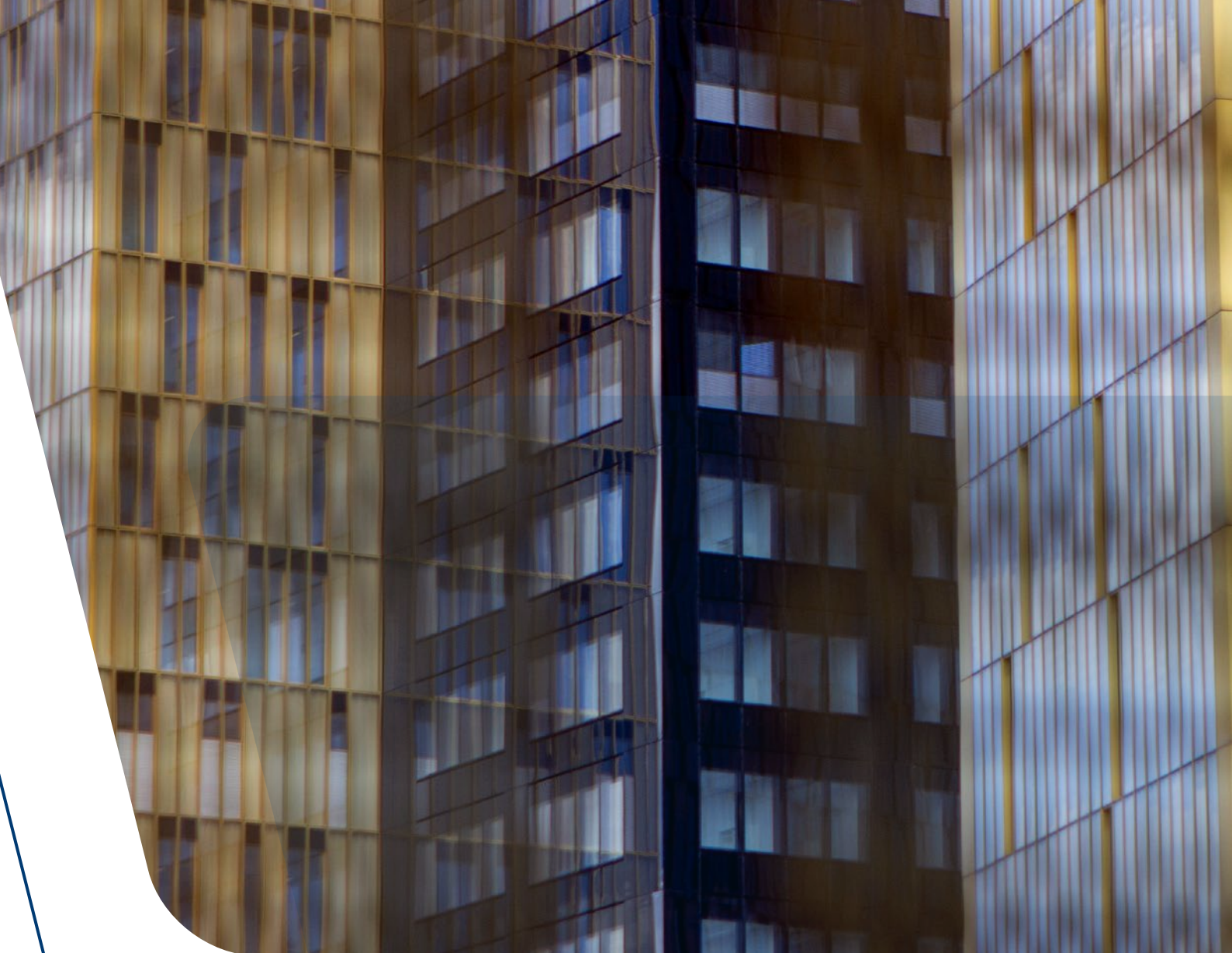
W obszarze WPZiB Sąd Unii Europejskiej potwierdził ponadto zgodność z prawem przyjętego przez Radę Unii Europejskiej zakazu świadczenia usług doradztwa prawnego na rzecz rządu Rosji oraz osób prawnych, podmiotów lub organów z siedzibą w Rosji (zob. w odniesieniu do tego wyroku sekcję „Prawa podstawowe” i rozdział „Nowości w orzecznictwie”).

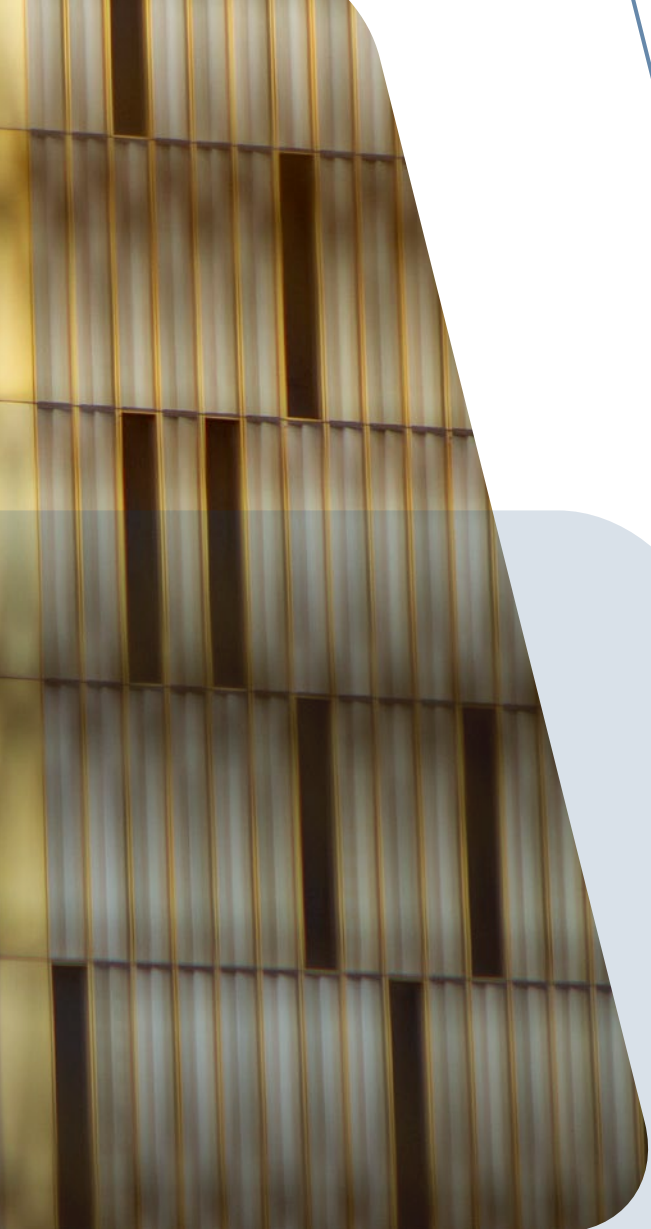
Wyrok *Ordre néerlandais des avocats du barreau de Bruxelles i in./Rada* ([T-797/22](#), [T-798/22](#), [T-828/22](#))

Dyrekcja Badań i Dokumentacji oddaje do dyspozycji prawnikom, w ramach Zbioru Streszczeń, „[Wybór najważniejszych wyroków](#)” oraz „[Miesięczny Biuletyn Orzecznictwa](#)”.

3

**Administracja w
służbie wymiaru
sprawiedliwości**

A. Wprowadzenie sekretarza

**Alfredo Calot
Escobar**

Sekretarz Trybunału
Sprawiedliwości

Od przystąpienia dziesięciu nowych państw członkowskich do Unii Europejskiej, które stanowiło doniosłe wydarzenie w historii naszej instytucji, upłynęły już dwie dekady. Ów dzień był świętem niosącym jednocześnie bezprecedensowe wyzwania. Z perspektywy czasu mogę z dumą stwierdzić, że nie tylko je przezwyciężyliśmy, ale jeszcze wyszliśmy z nich silniejsi.

Dziś stajemy w obliczu równie istotnych przemian naszej instytucji.

Procedura legislacyjna mająca na celu częściowe przekazanie spraw prejudycjalnych do Sądu dobiegła końca. Dzięki niestrudżonym wysiłkom dwóch sądów i rozmaitych służb podjęto wszystkie niezbędne kroki w celu zapewnienia jego płynnego wdrożenia.

Podobną wolą współpracy i adaptacji kierowaliśmy się również w naszych staraniach w innym kluczowym obszarze, jakim jest transformacja cyfrowa. Przez cały rok rozwijaliśmy nasze zdolności w dziedzinie informatyzacji, aktywnie realizowaliśmy projekty oparte na sztucznej inteligencji, a jednocześnie dostosowywaliśmy te inicjatywy do wymogów aktu w sprawie sztucznej inteligencji, który wszedł w tym roku w życie. Zdając sobie sprawę, że wkład ludzki pozostaje niezbędny do skutecznego wdrażania narzędzi AI, uruchomiliśmy kompleksowy i zakrojony na szeroką skalę program szkoleniowy AI. Ponadto nasze służby tłumaczeń prawnych podjęły się wiodącej roli w wytyczaniu nowych ścieżek organizacji pracy w bardziej zaawansowanym środowisku cyfrowym, co stanowi punkt odniesienia dla innych służb.

W dążeniu do modernizacji i innowacji równie istotne stało się zapewnienie bezpieczeństwa i odporności naszej infrastruktury informatycznej. W tym roku weszło w życie rozporządzenie w sprawie cyberbezpieczeństwa, ustanawiające dla naszej instytucji istotne obowiązki z rygorystycznym harmonogramem realizacji.

Choć chętnie wprowadzamy innowacje, to naszym poczynaniom wciąż przyświecają ponadczasowe ideały naszej instytucji. Podstawę naszego sukcesu i nasz najcenniejszy atut stanowi zespół ponad 2000 oddanych osób z całego kontynentu, które na co dzień zgodnie pracują nad zapewnieniem działania wymiaru sprawiedliwości. Prawdziwa wartość tego zbiorowego działania przejawia się w jego różnorodności – w szerokim wachlarzu perspektyw, kultur, doświadczeń i talentów, co wzmacnia zdolność do wypełniania naszej misji.

Aby zatrzymać i przyciągnąć najzdolniejszych pracowników ze wszystkich państw członkowskich, podejmowaliśmy w tym roku inicjatywy mające na celu zapewnienie atrakcyjności goszczącego nas kraju jako miejsca pracy. Po raz pierwszy byliśmy świadkami politycznego potwierdzenia wyjątkowych wyzwań stojących przed personelem zatrudnionym w Luksemburgu w porównaniu z ich kolegami w Brukseli. W wyniku niełatwej do przeprowadzenia procedury organy budżetowe przychyliły się do naszego wniosku o przyznanie tymczasowego dodatku mieszkaniowego współpracownikom należącym do niższych grup zaszerogowania – to ważny pierwszy krok w kierunku zniwelowania tej nierówności.

Nasze zaangażowanie na rzecz różnorodności nie ogranicza się do personelu. W 2024 r. podjęliśmy wraz z Europejską Siecią Szkolenia Kadr Wymiaru Sprawiedliwości nowe inicjatywy, aby polepszyć równowagę geograficzną krajowych pracowników wymiaru sprawiedliwości uczestniczących w długoterminowych szkoleniach w Trybunale. Wysiłki te przyniosły wymierne rezultaty i po raz pierwszy w prawie dwudziestoletniej historii programu wnioski złożyli kandydaci z trzech nowych państw członkowskich.

Świadczy to również o naszym wieloletnim zaangażowaniu w ideę wzmacniania dialogu z sądami krajowymi, co realizowaliśmy równie aktywnie w minionym roku. Kolejny znaczący krok na drodze rozwoju dialogu sądowego uczyniła Sieć Sądowa Unii Europejskiej: spotkanie korespondentów po raz pierwszy odbyło się poza siedzibą naszej instytucji i było współorganizowane przez belgijską radę stanu. Z tej nowej perspektywy fundamentalna idea, że dialog sądowy ze swej istoty wykracza poza granice instytucjonalne, uległa wzmocnieniu.

Niemniej w centrum naszej uwagi były nie tylko te ważne wydarzenia wpływające na wizerunek zewnętrzny instytucji, ale również dążenie do najwyższych standardów etycznych w samej instytucji, których przestrzeganie stanowi integralną część naszej tożsamości. W minionym roku zebraliśmy te standardy w kodeksie etyki mającym zastosowanie do wszystkich pracowników i w ten sposób zrównaliśmy do wysokich standardów ustanowionych wcześniej dla sędziów.

Jestem przekonany, że – podobnie jak dwadzieścia lat temu, gdy z determinacją i wspólnym poczuciem celu stawiliśmy czoło wyzwaniom rozszerzenia – za dwadzieścia lat z równą dumą będziemy spoglądać wstecz na dzisiejsze przemiany. Wyzwania, przed którymi dziś stoimy, pozwalają nam przyjąć nowe, wybiegające w przyszłość rozwiązania, które wskażą naszej instytucji dalszą drogę, z poszanowaniem bogatej tradycji, która ukształtowała jej przeszłość.

B. Wydarzenia roku

Częściowe przekazanie właściwości w sprawach prejudycjalnych

Aby zapewnić sądom Unii sprawowanie zachowującego najwyższe standardy wymiaru sprawiedliwości w rozsądnym terminie oraz bardziej wyważony podział pracy między Trybunał Sprawiedliwości a Sąd, w dniu 1 września 2024 r. weszły w życie istotne zmiany w statucie i przepisach proceduralnych. Zmiany statutu zaproponowane przez Trybunał Sprawiedliwości zostały uchwalone przez Parlament Europejski i Radę Unii Europejskiej. Zmiany regulaminów postępowania zostały przyjęte przez Trybunał Sprawiedliwości i Sąd po zatwierdzeniu przez Radę. Zmiany te wprowadzają częściowe przekazanie właściwości w sprawach prejudycjalnych do Sądu i unowocześniają procedury przed tymi dwoma sądami.

Zmiany statutu i ich wdrożenie

Zmiany statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej pozwoliły na częściowe przekazanie właściwości w sprawach prejudycjalnych do Sądu z dniem 1 października 2024 r. Jest to możliwość, która istnieje od czasu traktatu nicejskiego podpisanego w 2001 r., a ponownie pojawiła się na stole w kontekście reformy struktury sądowniczej Unii z 2015 r., w szczególności podwojenia liczby sędziów Sądu, które zostało ukończone w 2022 r.

Sąd jest właściwy do rozpoznawania wniosków o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym w **szczególnych**, jasno określonych **dziedzinach**, które budzą niewiele wątpliwości co do zasad i w odniesieniu do których istnieje bogate orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości, którym Sąd może kierować się w obszarze swej nowej właściwości. Ponadto liczba tych przekazywanych Sądowi odesłań prejudycjalnych powinna być na tyle duża, żeby poskutkowało to rzeczywistym zmniejszeniem obciążenia pracą Trybunału Sprawiedliwości.

Tymi szczególnymi dziedzinami są: wspólny system VAT, podatek akcyzowy, kodeks celny, klasyfikacja taryfowa towarów, odszkodowanie i pomoc dla pasażerów w przypadku odmowy przyjęcia na pokład, opóźnienia czy odwołania usług transportowych oraz system handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych.

Podział kompetencji między Trybunałem Sprawiedliwości a Sądem

[Obejrzyj film na YouTube](#)

Zmiany do **regulaminu postępowania przed Trybunałem Sprawiedliwości** określają przede wszystkim zasady wstępnego rozpatrywania odesłań prejudycjalnych, mającego na celu ustalenie, który sąd ma je rozpoznać. Po drugie, ustanawiają przepisy niezbędne do zapewnienia szybkiego rozpatrywania skarg skierowanych przez Sąd do Trybunału Sprawiedliwości ze względu na to, że wymagają one orzeczenia co do zasad, które może mieć wpływ na jedność lub spójność prawa Unii. Wreszcie określono w nich zasady udostępniania w Internecie, w rozsądnym terminie po zamknięciu sprawy, pism procesowych lub uwag na piśmie przedstawionych w sprawach prejudycjalnych przez zainteresowanych, o których mowa w art. 23 statutu.

Zmiany w regulaminie postępowania przed Sądem określają zasady rozpatrywania odesłań prejudycjalnych przekazywanych do Sądu. W celu zapewnienia sądom krajowym i zainteresowanym, o których mowa w art. 23 statutu, takich samych gwarancji jak te stosowane przez Trybunał Sprawiedliwości, Sąd przejął co do istoty przepisy regulaminu postępowania przed Trybunałem Sprawiedliwości mające zastosowanie do odesłań prejudycjalnych, w tym przepisy dotyczące publikacji pism procesowych i uwag na piśmie złożonych przez zainteresowanych.

Inne istotne zmiany dotyczą **struktury i organizacji** Sądu. Przewidują one utworzenie izby pośredniej składającej się z dziewięciu sędziów, której przewodniczyć będzie wiceprezes Sądu. Odesłania prejudycjalne będą przydzielane do izb składających się z pięciu sędziów odpowiedzialnych szczególnie za te sprawy, ale mogą zostać przekazane innemu składowi stosownie do wagi podnoszonych kwestii.

Sędziowie powołani do pełnienia obowiązków rzecznika generalnego w sprawach prejudycjalnych (jak również sędziowie powołani do ich zastąpienia w razie wystąpienia przeszkody w wykonywaniu przez nich obowiązków) są wybierani przez Sąd i wspomagają odpowiedni skład orzekający w każdej sprawie prejudycjalnej, na wzór udziału rzeczników generalnych w postępowaniach przed Trybunałem Sprawiedliwości.

Sąd doprecyzował również przepisy dotyczące ochrony danych osobowych oraz sposobów składania i doręczania pism procesowych w sprawach prejudycjalnych.

Skala zmian spowodowała konieczność **przekształcenia praktycznych przepisów wykonawczych** do regulaminu postępowania przed Sądem.

Inne zmiany w przepisach proceduralnych

Inne nowe elementy mają na celu poprawę, uproszczenie i unowocześnienie sposobu prowadzenia postępowania przez Trybunał Sprawiedliwości i Sąd, z uwzględnieniem doświadczeń zdobytych podczas kryzysu zdrowotnego. Najistotniejszą zmianą dla Trybunału Sprawiedliwości jest możliwość – wprowadzona już przez Sąd – brania przez przedstawicieli stron lub zainteresowanych, o których mowa w art. 23 statutu, udziału w rozprawie w drodze wideokonferencji z zastrzeżeniem warunków prawnych i technicznych określonych w praktycznych instrukcjach dla stron. Sąd dokonał również przeglądu szeregu przepisów mających zastosowanie do skarg bezpośrednich, w tym przepisów dotyczących poufnego traktowania dokumentów procesowych, dostosowania skargi w toku postępowania oraz zasad formalnych obowiązujących przy składaniu dokumentów procesowych.

Wreszcie, w odniesieniu do transmisji posiedzeń Trybunału Sprawiedliwości, narzędzia wspomagającego przejrzystość i dostępność wymiaru sprawiedliwości, nowy przepis określa zasady mające zastosowanie do transmisji rozpraw, ogłoszenia wyroków i przedstawienia opinii przez rzeczników generalnych. Sąd ze swej strony wprowadził zasadniczo równoważne przepisy.

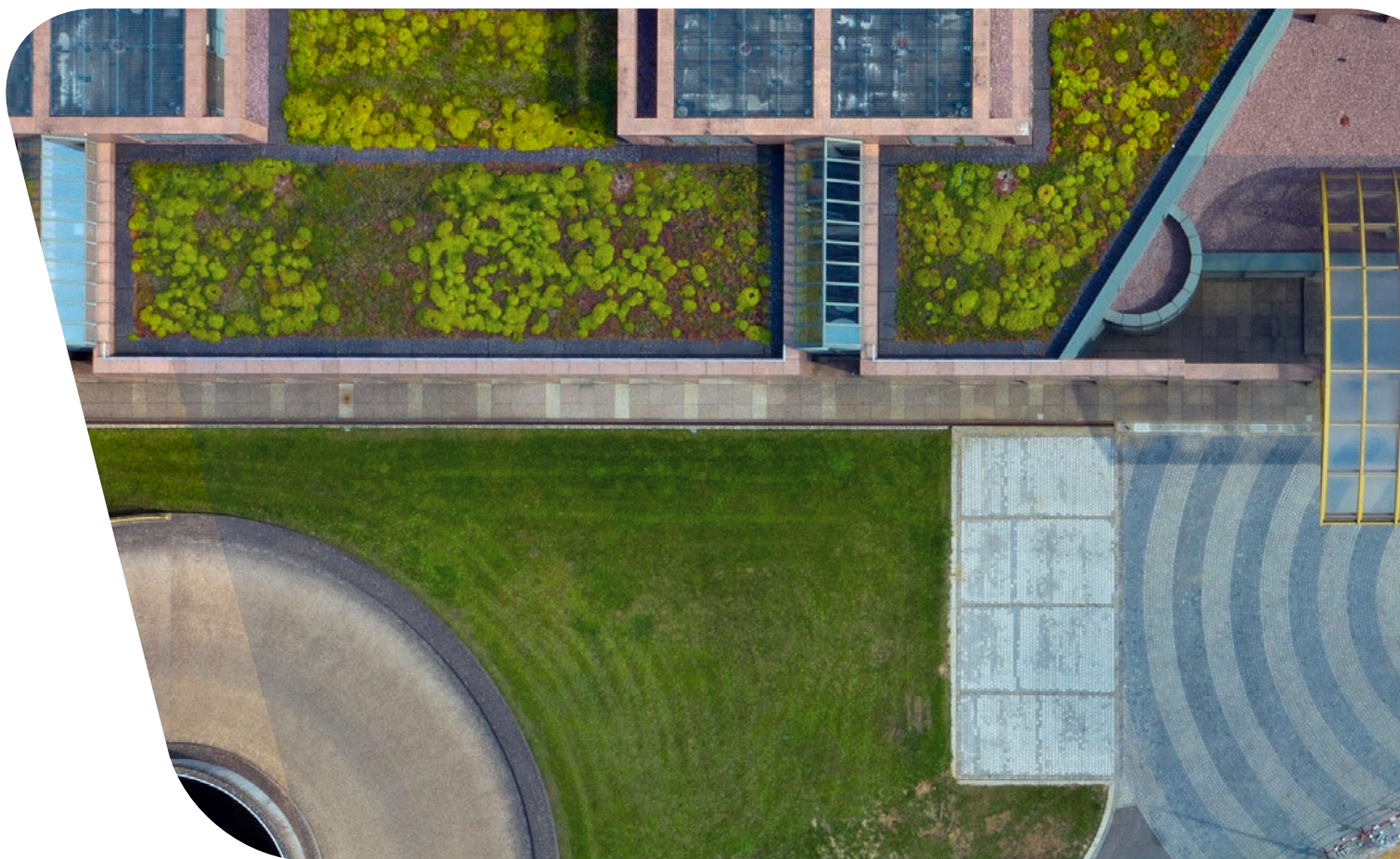
Wypowiedź Giulii Predonzani, attaché sekretarza Sądu

„Fani biegania mogą uznać reformę statutu za maraton, w którym każdy biegacz ma nadzieję pewnego dnia wziąć udział... i myśli o tym od ponad dwudziestu lat. Osiągnięcie mety wymagało pokonania kilku etapów. Zakończenie reformy struktury sądowniczej Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej zapewniło Sądowi zasoby i strukturę, umożliwiające mu rozpatrywanie wniosków o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym z niezbędną szybkością. Ale nie mogliśmy na tym poprzestać.

Aby przebiec ten maraton, Sąd musiał również zaopatrzyć się w odpowiednie ramy prawne i praktyczne. Przede wszystkim, w celu uwzględnienia udziału sądów krajowych i zainteresowanych, o których mowa w art. 23 statutu, w postępowaniu prejudycjalnym, Sąd dostosował nie tylko swój regulamin postępowania i praktyczne przepisy wykonawcze, ale także swoją decyzję w sprawie korzystania z aplikacji e-Curia oraz wszystkie dokumenty »soft law« – wykazy kontrolne, formularze, dokumenty informacyjne (pominięcie danych

w postępowaniach sądowych, wzory skarg). Następnie Sąd musiał przyjąć decyzje dotyczące składu i funkcjonowania swoich izb i różnych składów, w tym nowej izby pośredniej, oraz wybrać rzeczników generalnych do postępowania w sprawie wniosków o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym. Wreszcie, aby wdrożyć nowe procesy, Sąd musiał skoordynować swoje działania z innymi uczestnikami »maratonu«, w szczególności z Dyrekcją Generalną ds. Wielojęzyczności, Dyrekcją Technologii Informacyjnej oraz Dyrekcją Badań i Dokumentacji. Kluczowym etapem było stworzenie »jednego okienka«: aplikacji centralizującej analizę odesłań prejudycjalnych, które mogą zostać przekazane Sądowi. Owocny dialog z sekretariatem Trybunału Sprawiedliwości, prawdziwym partnerem instytucjonalnym, był cennym stałym punktem przez cały czas »treningu«.

Przygotowania, przewidywanie potrzeb, trening wytrzymałościowy i o wysokiej intensywności, a wszystko to zgodnie z ambitnym harmonogramem. W październiku 2024 r. pracownicy Sądu i jego sekretariatu stanęli w »blokach startowych«, gotowi do rozpoczęcia tego, tak wyczekiwanego, maratonu! Pod koniec 2024 r. 23 sprawy przeszły przez »jedno okienko«, a 19 spraw zostało ostatecznie przekazanych Sądowi. Biegniemy i... dajemy radę!”

Dwudziesta rocznica rozszerzenia z 2004 r.

W dniu 1 maja 2004 r. do Unii Europejskiej dołączyło dziesięć nowych państw członkowskich: Republika Czeska, Estonia, Cypr, Łotwa, Litwa, Węgry, Malta, Polska, Słowenia i Słowacja. Było to największe rozszerzenie Unii, jakie kiedykolwiek miało miejsce, zarówno pod względem liczby ludności, jak i liczby krajów.

Wpływ rozszerzenia z 2004 r. na działanie sądów

Spośród wszystkich rozszerzeń rozszerzenie z 2004 r. było najbardziej znaczące pod względem wielkości, a do Trybunału Sprawiedliwości i do Sądu mianowanych zostało i doszło jednocześnie po dziesięciu nowych sędziów.

Wpływ na **system językowy** Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej był znaczący. Liczba języków urzędowych wzrosła z 12 do 21, co spowodowało wykładniczy wzrost liczby kombinacji językowych ze 110 do 420.

Utworzenie nowych gabinetów i wydziałów językowych wymagało znacznego wysiłku strukturalnego, zarówno pod względem lokalowym, jak i procedur naboru. W ciągu jednego roku przybyło kilkuset nowych pracowników.

Wkład państw członkowskich, które przystąpiły do Unii Europejskiej w 2004 r., był znaczący: w ciągu 20 lat sądy dziesięciu przystępujących państw członkowskich wystąpiły z prawie 1300 odesłaniami prejudycjalnymi.

„Nowy moment konstytucyjny dla Europy”

Aby uczcić to historyczne wydarzenie, Trybunał Sprawiedliwości zorganizował w dniu 3 maja 2024 r. kolokwium zatytułowane „20-lecie przystąpienia 10 państw do Unii Europejskiej: nowy moment konstytucyjny dla Europy”, w którym wzięli udział sędziowie i przedstawiciele wszystkich państw członkowskich Unii Europejskiej, aby wspólnie zastanowić się nad wkładem Trybunału w rozwój integracji europejskiej oraz wkładem tych dziesięciu państw członkowskich we wspólny porządek prawny.

Podczas kolokwium, które odbyło się w dniu 3 maja i z którego materiały zostały opublikowane na stronie internetowej Trybunału, poruszono szereg tematów, w tym:

- proces akcesyjny nowych państw członkowskich po upadku muru berlińskiego, który wymagał fundamentalnej transformacji w prawodawstwie, mentalności i kulturach tych narodów;
- wspólne wartości europejskie i wkład rozszerzenia z 2004 r. w rozwój Unii jako „unii wartości”; oraz
- konwergencja między gospodarkami nowych państw członkowskich i pozostałej części Unii.

Prezentacje prelegentów i dyskusje z uczestnikami służyły przypomnieniu, że Unia Europejska jest wyjątkowa, ponieważ opiera się na wspólnych wartościach – na czele których stoją demokracja i państwo prawne – których ona i jej państwa członkowskie muszą wciąż bronić.

Oświadczenie Inety Ziemele, sędzi Trybunału Sprawiedliwości, przewodniczącej grupy roboczej ds. organizacji wydarzenia

„Głównym celem konferencji zorganizowanej 20 lat od największego jednorazowego rozszerzenia Unii Europejskiej było podsumowanie wpływu i zmian, jakie to rozszerzenie przyniosło Unii. Uznano, że jest to właściwy moment na refleksję i wymianę doświadczeń oraz wniosków na temat tego, jak Unia ewoluowała i zmieniała się w ciągu ostatnich 20 lat.

W trakcie przygotowań do konferencji sądy Unii zaproponowały, aby postrzegać rozszerzenie z 2004 r. jako moment konstytucyjny – zmianę paradygmatu – w którym Europa Wschodnia i Zachodnia zjednoczyła się we wspólnym projekcie ustrojowym. Unia Europejska upowszechniła swoje wartości i zasady w obszarach Europy o szczególnie złożonej historii. Dziesięć nowych państw członkowskich przystąpiło do Unii z wielką determinacją oraz z nadzieją na wolność, sprawiedliwość i dobrobyt. Przystąpienie do Unii było skomplikowanym procesem, bynajmniej nie oczywistym, a ubiegające się państwa wykonały tytaniczną pracę i włożyły ogromny wysiłek w spełnienie kryteriów akcesyjnych (znane jako kryteria kopenhaskie) ustanowionych po raz pierwszy przez Radę Europejską w Kopenhadze w 1993 r.

Ten dzień 20 lat temu oznaczał fundamentalną zmianę również dla Unii we wszystkich obszarach jej kompetencji. Nie zawsze łatwo było przewidzieć, jakie dokładnie będą to zmiany, ale było oczywiste, że rynek wewnętrzny zyskał większy potencjał wzrostu i że powstała fascynująca różnorodność kulturowa, historyczna i językowa, która towarzyszyć będzie przyszłym zmianom politycznym i prawnym w Unii. Rozszerzona Unia Europejska stała się jeszcze ważniejszym globalnym aktorem.

Konferencja stała się wyjątkowa również dzięki uczestniczącym w niej prelegentom, sądy unijne zaprosiły bowiem z każdego państwa osoby, które były bezpośrednio zaangażowane w proces akcesyjny lub były czołowymi postaciami odgrywającymi ważne role w sprawie członkostwa danego państwa lub w samej Unii. Konferencja wniosła interdyscyplinarność do tematów zaproponowanych z tej okazji przez unijne sądy.

Wreszcie konferencja zakończyła się wspaniałym wykładem profesora Normana Daviesa stanowiącym ogólne podsumowanie szczególnie złożonej i często brutalnej historii tych państw. Było to konieczne przypomnienie o tym, że wartości Unii Europejskiej nie mogą być uważane za dane raz na zawsze, a ich trwałość i rozwój wymagają wiele pracy ze strony wszystkich członków Unii. Gdy zastanawialiśmy się nad tymi naukami, chór sądów Unii zaśpiewał pieśni w dziesięciu językach, a zakończył występ „Odą do radości” Beethovena, która wciąż wyraża istotę Unii Europejskiej: że wszyscy ludzie będą braćmi”.

Wzmocnione ramy etyczne dla pracowników Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej

Ze względu na charakter swoich zadań Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej zawsze stosował do siebie najwyższe wymogi niezależności, bezstronności i uczciwości. Przestrzeganie tych wymogów, które są wartościami leżącymi u podstaw tożsamości instytucji, ma zasadnicze znaczenie dla zapewnienia zaufania do europejskiego wymiaru sprawiedliwości, a także jego legitymacji. Dlatego też Trybunał dba o to, aby jego wewnętrzne ramy prawne zawierały najwyższe standardy etyczne, a tym samym spełniały oczekiwania stawiane instytucji sądowniczej, która powinna świecić przykładem.

W związku z tym Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej zawsze przestrzegał wysokich standardów etycznych. Podlegają im członkowie instytucji (sędziowie, rzecznicy generalni i sekretarze) oraz wszyscy pracownicy, nawet po opuszczeniu Trybunału.

W obliczu coraz większych oczekiwań wobec europejskiej służby publicznej Trybunał postanowił kontynuować modernizację wewnętrznego systemu zasad etyki. Ten proces, który rozpoczął się w 2021 r. wraz z nowelizacją [Zasad etyki członków i byłych członków](#), jest obecnie kontynuowany wraz z przyjęciem zasad etyki zawodowej pracowników.

Zasady, które są już zawarte w Regulaminie pracowniczym urzędników Unii Europejskiej i w Warunkach zatrudnienia innych pracowników Wspólnot Europejskich (WZIP), a także w innych przepisach wewnętrznych, zostały rozszerzone, uzupełnione i dostosowane do wymogów sądowniczych w dokumencie w sprawie zasad etyki zawodowej pracowników, który po przyjęciu przez komitet administracyjny wszedł w życie w dniu 1 marca 2024 r.

W oparciu o zasady etyki zawodowej pochodzące z różnych istniejących już źródeł ten zbiór zasad w formie jednolitego instrumentu prawnego daje łatwy i zrozumiały dostęp do nich wszystkim pracownikom, do których zasady te mają zastosowanie. W interesie przejrzystości i pewności prawa ma on na celu interpretację tych obowiązków w sposób uwzględniający

specyfikę misji sędowniczej Trybunału oraz objaśnienie, w jaki sposób należy je wykonywać. Jest to zgodne z podejściem etycznym, opartym na wartościach, którymi kieruje się instytucja, przekładających się na wzorcowe standardy zachowania. Dokument zawiera również szczególne zasady dla członków kierownictwa, uwzględniające specyfikę obowiązków, jakie są im powierzone, oraz dla referendarzy ze względu na to, że pracują oni u boku członków Trybunału Sprawiedliwości i Sądu oraz są bezpośrednio zaangażowani w działalność sędowniczą Trybunału. Zasady te podkreślają, że obowiązek dawania przykładu jest proporcjonalny do wykonywanych obowiązków, i określają szczegółowe obowiązki dotyczące zapobiegania konfliktom interesów i prowadzenia działalności zewnętrznej, w tym po zakończeniu pełnienia funkcji.

C. Relacje ze społeczeństwem

16 319 odwiedzających, w tym

3 985 przedstawicieli zawodów prawniczych

odwiedzających wirtualnie: 7 %

2 493 odwiedzających podczas Dnia Otwartego

Wizyty zdalne – projekt edukacyjny

Ten zdalny [program edukacyjny](#) Trybunału ma służyć zapoznaniu uczniów szkół średnich w wieku od 15 do 18 lat z rolą sądów Unii bez konieczności wychodzenia z klasy i podróży do Luksemburga. Ma on na celu podniesienie świadomości uczniów szkół średnich i ich nauczycieli na temat wartości demokratycznych i aktualnych problemów prawnych i wyjaśnienie im wpływu orzecnictwa Trybunału na życie codzienne obywateli europejskich. W 2024 r. w ramach tego programu Trybunał miało okazję odwiedzić około 1300 uczniów szkół średnich.

Zadaniem rzeczników prasowych Dyrekcji ds. Komunikacji, którzy z wykształcenia są prawnikami, jest objaśnianie wyroków, postanowień i opinii, a także bieżących spraw dziennikarzom we wszystkich państwach członkowskich i rozmaitym odbiorcom. Przygotowują oni komunikaty prasowe, aby informować na bieżąco dziennikarzy i przedstawicieli zawodów prawniczych o orzeczeniach Trybunału Sprawiedliwości i Sądu. Rozprawdzają oni wśród osób, które zwróciły się o to do [służby prasowej](#) Trybunału, regularne biuletyny informujące o ważnych wydarzeniach proceduralnych i instytucjonalnych, a także „info-rapides” dotyczące spraw nieobjętych komunikatami prasowymi. Odpowiadają także na e-maile i telefony od obywateli.

2 509 komunikatów prasowych

610 biuletynów informacyjnych 516 „info-rapides”

13 091 zapytań o informacje od obywateli (rozmowy telefoniczne i e-maile)

Trybunał utrzymuje aktywną obecność w sieciach społecznościowych za pośrednictwem dwóch kont X (jednego w języku [francuskim](#), a drugiego w języku [angielskim](#)), a także kont [LinkedIn](#) i [Mastodon](#). Liczba subskrybentów w tych sieciach stale rośnie, co świadczy o ciągłym zainteresowaniu i zaangażowaniu opinii publicznej w pracę Trybunału. Trybunał ma również kanał [YouTube](#) zapewniający dostęp w 24 językach urzędowych do różnych treści audiowizualnych, w tym animacji skierowanych do ogółu społeczeństwa w celu wyjaśnienia, w jaki sposób orzecznictwo Trybunału wpływa na codzienne życie obywateli.

163 000 obserwujących na platformie X +2 % w porównaniu z 2023 r.

297 346 subskrybentów na LinkedIn +26 % w porównaniu z 2023 r.

4 500 subskrybentów Mastodon

90 000 subskrybentów oraz 600 000 odsłon na YouTube +137 % w porównaniu z 2023 r.

W 2024 r. Trybunał opublikował nową animację na temat podziału własności między Trybunałem Sprawiedliwości a Sądem.

 [Obejrzyj film na YouTube](#)

Transmisje z posiedzeń

Aby ułatwić dostęp do działalności sądowej, Trybunał oferuje system transmisji posiedzeń. Ogłoszenie wyroków i przedstawienie opinii rzeczników generalnych transmitowane jest *na żywo* na stronie internetowej, zgodnie z programem wskazanym w [kalendariuszu rozpraw](#). Rozprawy wielkiej izby Trybunału Sprawiedliwości są również transmitowane, z *przesunięciem czasowym*.

Zapis wideo pozostaje dostępny przez miesiąc.

Przed transmisją rozpraw transmitowany jest **briefing objaśniający sprawę** w językach, w których odbywa się rozprawa, publikowany na stronie internetowej Trybunału i w sieciach społecznościowych. W 2024 r. wyemitowano łącznie **29** briefingów.

4

**Instytucja chroniąca
środowisko naturalne**

Od wielu lat Trybunał prężnie działa na rzecz ochrony środowiska, dążąc do zachowania najwyższych standardów zrównoważonego rozwoju i poszanowania zasobów naturalnych. To zaangażowanie znajduje od 2016 r. potwierdzenie w rejestracji w **EMAS** (Eco-Management and Audit Scheme). Jest to regulowany przez Unię Europejską system certyfikacji dla organizacji, które spełniają surowe normy w zakresie polityki środowiskowej, wysiłków na rzecz ochrony środowiska i zrównoważonych metod pracy.

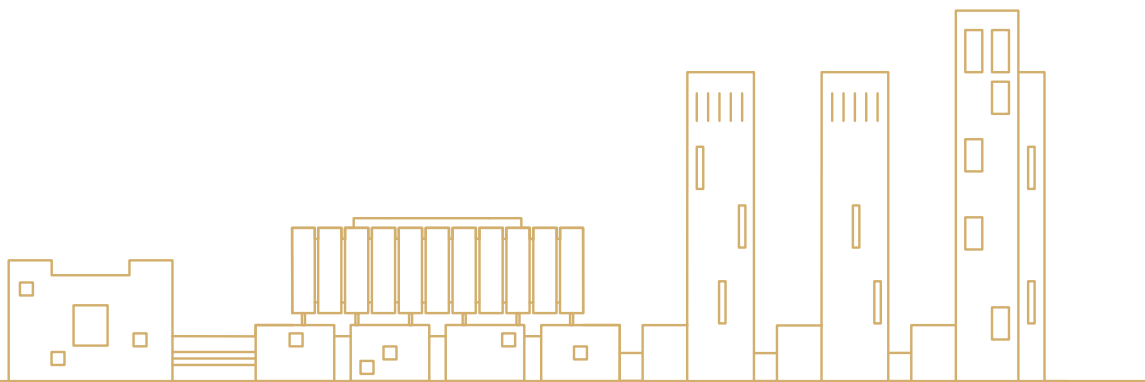
W 2023 r. Trybunał osiągnął bardzo zadowalające wyniki w odniesieniu do wszystkich swoich wskaźników środowiskowych i jest to obecnie rok, który można uznać za nowy punkt odniesienia w zakresie efektywności środowiskowej, po kryzysie zdrowotnym w latach 2020–2022.

Wskaźniki środowiskowe dla wody, odpadów, papieru i energii elektrycznej odpowiadają wskaźnikom dla roku 2023. Zmiany są mierzone w stosunku do 2015 r., roku referencyjnego dla systemu EMAS.

W szczególności, jeśli chodzi o **zużycie energii**, ponieważ stosowanie rozwiązań w zakresie oszczędzania energii w związku z wojną w Ukrainie zostało przedłużone, Trybunał ponownie odnotował znaczne zmniejszenie zużycia energii elektrycznej i ogrzewania. Trybunał zrealizował również ambitne cele w zakresie **zużycia papieru**. W 2023 r. zużycie papieru biurowego (z wyłączeniem publikacji zlecanych na zewnątrz) spadło o 55,2 % w porównaniu z poziomem sprzed pandemii odnotowanym w 2019 r., a tendencja ta utrzymuje się dzięki zmianom nawyków i dalszej cyfryzacji procedur i dokumentów.

Pomimo wznowienia całej działalności Trybunału, w tym wizyt osób z zewnątrz, można zaobserwować tendencję do stabilizacji emisji CO₂, dzięki zróżnicowanym projektom, ale także dzięki uświadomieniu pracowników i aktywnemu zaangażowaniu w politykę EMAS.

Ekwiwalent pełnego czasu pracy (EPC) jest jednostką miary działalności zawodowej, niezależną od rozbieżności w tygodniowej liczbie godzin pracy poszczególnych pracowników wynikających z różnych systemów czasu pracy.

Lepsza segregacja odpadów i ograniczenie tworzyw sztucznych jednorazowego użytku

veloH!

Uczestnictwo w systemie ogólnie dostępnych rowerów VeloH i promowanie dojazdów na rowerze oraz pociągiem dla pracowników transgranicznych. Instalacja punktów ładowania pojazdów elektrycznych

Zmniejszenie zużycia papieru:
↓ 63 % kg/EPC

Zmniejszenie zużycia wody:
↓ 20 % m³/EPC

Zmniejszenie ilości odpadów „biura i gastronomia”:
↓ 43,2 % kg/EPC

Ciągłe doskonalenie infrastruktury grzewczej, wentylacyjnej, klimatyzacyjnej i świetlnej.

Zmniejszenie zużycia energii elektrycznej:
↓ 28,7 % kWh/EPC

Zmniejszenie zużycia energii na ogrzewanie:
↓ 33,5 % kWh/EPC

3 466 m²
ogniów fotowoltaicznych
aby wytworzyć
380 758 kWh
równowartość rocznego
zapotrzebowania
69 rodzin

Zmniejszenie emisji dwutlenku węgla
↓ 30,2 % kg CO₂/EPC

5

**Spojrzenie
w przyszłość**

Głównym wyzwaniem na 2025 r. będzie zapewnienie pomyślnego **wdrożenia częściowego przekazania Sądowi właściwości w sprawach prejudycjalnych**, które weszło w życie w dniu 1 października 2024 r. i stanowi ostatni etap reformy systemu sądownictwa Unii. Trybunał musi dopilnować, by wszystkie jego służby zapewniały Sądowi wartościowe i wydajne wsparcie, umożliwiające prowadzenie postępowań sądowych w optymalnych warunkach.

W odpowiedzi na wzrost liczby spraw spodziewany w perspektywie krótko- i średnioterminowej, Trybunał będzie również kontynuował prace nad **cyfryzacją procedur sądowych i administracyjnych** w celu poprawy skuteczności i wydajności swojej administracji. Będzie nadal korzystać z możliwości oferowanych przez innowacyjne technologie, zachowując przy tym ostrożność wymaganą ze względu na sądowniczy charakter swojej misji i kierując się zasadą maksymalnego wykorzystania wiedzy i talentów swoich pracowników.

Rok ten upłynie również pod znakiem nowych **projektów skierowanych do obywateli**, zgodnie z polityką przejrzystości i dostępu do informacji. Aby zwiększyć przejrzystość swojej działalności sądowej i administracyjnej, Trybunał zdywersyfikuje i zmodernizuje swoje kanały komunikacji. Instytucja zakończy zatem renowację swojej strony internetowej, aby odpowiadała ona potrzebom przedstawicieli zawodów prawniczych i mediów oraz ogółu społeczeństwa. Ponadto, aby ułatwić zrozumienie jego działania i orzeczeń wszystkim obywatelom, w tym młodszemu pokoleniu, Trybunał uruchomi internetową platformę audiowizualną, Curia web TV, która będzie nadawać programy objaśniające jego pracę.

W 2025 r. Unia Europejska będzie obchodzić **trzydziestą rocznicę przystąpienia Austrii, Finlandii i Szwecji**. Trybunał upamiętni czwarte rozszerzenie Unii Europejskiej, które, prawie 10 lat po przystąpieniu Hiszpanii i Portugalii, po zatwierdzeniu przystąpienia do Unii w drodze referendum w trzech nowych państwach, sprawiło, że liczba obywateli Unii Europejskiej wzrosła do 370 milionów i że znacznie powiększył się jej obszar geograficzny, zarówno na północy, jak i w centrum Europy. Obchody będą poświęcone refleksji nad okolicznościami przystąpienia tych trzech państw, jego znaczeniu i konsekwencjom dla każdego z tych państw, przy udziale wybitnych przedstawicieli państw będących bohaterami uroczystości.

Wreszcie Trybunał będzie kontynuował **intensywny dialog** prowadzony od ponad 70 lat **z sądami krajowymi** w celu zapewnienia spójności i jednolitego stosowania prawa europejskiego.

Odbywać się to będzie w szczególności w ramach Sieci Sądowej Unii Europejskiej, z udziałem trybunałów konstytucyjnych i sądów najwyższych, a także w ramach forum sędziów krajowych organizowanego corocznie w siedzibie Trybunału.

Trybunał będzie również współorganizował konferencję „EUnited in diversity” w Sofii we wrześniu 2025 r. Po pierwszej edycji, która odbyła się w 2021 r. w Rydze i kolejnej w 2023 r. w Hadze, trzecia edycja będzie kontynuacją tego już tradycyjnego, odbywającego się co dwa lata spotkania, którego tematem przewodnim będzie „Rola sądownictwa konstytucyjnego we wspólnym porządku prawnym Unii Europejskiej”.

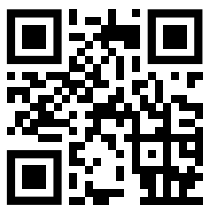

6

**Pozostańmy
w kontakcie!**

Dostęp do wyszukiwarki orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości i Sądu za pośrednictwem strony Curia: curia.europa.eu

Śledź aktualności orzecznicze i instytucjonalne

zapoznaj się z **komunikatami prasowymi**:

curia.europa.eu/jcms/PressRelease

subskrybuj kanały **RSS** Trybunału:

curia.europa.eu/jcms/RSS

obserwuj Trybunał na koncie **X**:

[CourUEPresse](https://twitter.com/CourUEPresse) lub [EUCourtPress](https://twitter.com/EUCourtPress)

obserwuj konto **Mastodon** Trybunału:

curia.social-network.europa.eu/@Curia

obserwuj konto **LinkedIn**:

linkedin.com/company/european-court-of-justice

pobierz **aplikację CVRIA** na smartfony i tablety

zeglądaj do **Zbioru Orzeczeń**:

curia.europa.eu/jcms/EuropeanCourtReports

Dowiedz się więcej na temat działalności Trybunału

odwiedź stronę dotyczącą **sprawozdania rocznego**:

curia.europa.eu/jcms/AnnualReport

obejrzyj animacje na **YouTube**:

youtube.com/@CourtOfJusticeEU

Korzystaj z dostępu do dokumentów instytucji

archiwa historyczne:

curia.europa.eu/jcms/archive

dokumenty administracyjne:

curia.europa.eu/jcms/documents

Odwiedź siedzibę Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej

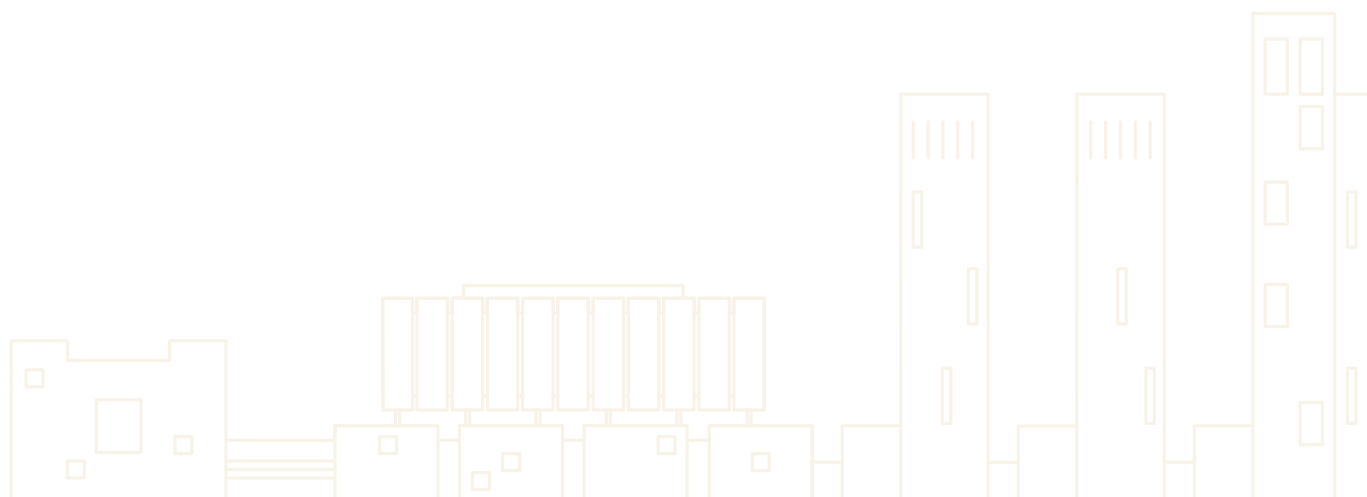
Instytucja oferuje **programy wizyt** opracowane stosownie do zainteresowań poszczególnych grup (udział w rozprawie, zwiedzanie gmachów lub kolekcji sztuki z przewodnikiem, wizyta w celach naukowych, wizyta zdalna):

curia.europa.eu/jcms/visits

Aby uzyskać dalsze informacje dotyczące instytucji

napisz do nas, używając **formularza kontaktowego**:

curia.europa.eu/jcms/contact

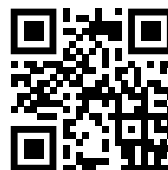
TRYBUNAŁ SPRAWIEDLIWOŚCI UNII EUROPEJSKIEJ

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej

L-2925 Luksemburg

tel. +352 4303-1

curia.europa.eu

Tekst ukończono w lutym 2025 r. / Dane dotyczą stanu na dzień 31.12.2024 r.

Opracowanie graficzne: Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej / Dyrekcja Komunikacji / Wydział Publikacji i Mediów Elektronicznych, 2025

Ani Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej, ani żadna osoba działająca w imieniu instytucji nie ponoszą odpowiedzialności za sposób wykorzystania poniższych informacji.

Luksemburg: Urząd Publikacji Unii Europejskiej, 2025

© Unia Europejska, 2025

Powielanie dozwolone pod warunkiem podania źródła.

Zdjęcia/ilustracje:

Okładka: © Unia Europejska

Wszystkie ilustracje © Unia Europejska, o ile nie wskazano inaczej. Strony 9, 12, 13, 83 : © shutterstock.com ; Strona 11 : Lietuvos nacionalinis muziejus / Zdjęcie: © Gediminas Trečiokas ; Strony 94–95 Zdjęcie: Gediminas Karbauskis

Zabronione jest wykorzystywanie lub powielanie zdjęć lub innych dokumentów, do których Unia Europejska nie posiada praw autorskich, bez uzyskania zgody posiadaczy praw autorskich.

Print	ISBN 978-92-829-4808-8	ISSN 2467-138X	doi:10.2862/4634275	QD-01-24-003-PL-C
PDF	ISBN 978-92-829-4807-1	ISSN 2467-1614	doi:10.2862/8499875	QD-01-24-003-PL-N
HTML	ISBN 978-92-829-4806-4	ISSN 2467-1614	doi:10.2862/8693027	QD-01-24-003-PL-Q

TRYBUNAŁ SPRAWIEDLIWOŚCI
UNII EUROPEJSKIEJ

Dyrekcja Komunikacji
Wydział Publikacji i Mediów Elektronicznych

